

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 76

Simbătă 30 decembrie 1972

16 pagini — 1 leu

LA A XXV-A ANIVERSARE A REPUBLICII

Alături de întregul nostru popor, slujitorii școlii întâmpină mărețul jubileu cu noi și însemnate succese în activitatea nobilă și de mare răspundere de instruire și educare a tinerei generații.

Adincile transformări economice și social-politice petrecute în țara noastră în ultimele două decenii și jumătate au determinat o amplă dezvoltare a învățămîntului de toate gradele. Această dezvoltare a fost posibilă datorită faptului că partidul și statul nostru concep învățămîntul ca un factor principal al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Nivelul de cultură al oamenilor, competența lor profesională, însușirea a tot ceea ce este înaintat în știință și tehnică condiționează în înaltă măsură mersul nostru înainte, succesul în făurirea unei economii moderne, a unei societăți avansate, atingerea obiectivelor de ansamblu ale programului de construcție socialistă.

De la o țară cu peste patru milioane de analfabeți, în mai puțin de un sfert de secol, România a reușit să se situeze printre primele nouă țări din lume cu un învățămînt obligatoriu de 10 ani.

Este semnificativ în această privință să comparăm și modul în care a crescut numărul de elevi și studenți în acest sfert de secol. Așa de exemplu, dacă raportăm populația școlară la totalul populației țării, constatăm că în anul 1948 aceasta reprezenta 13,8%, iar în 1972, peste 21%, ceea ce înseamnă că, în prezent, din cinci locuitori unul este elev sau student.

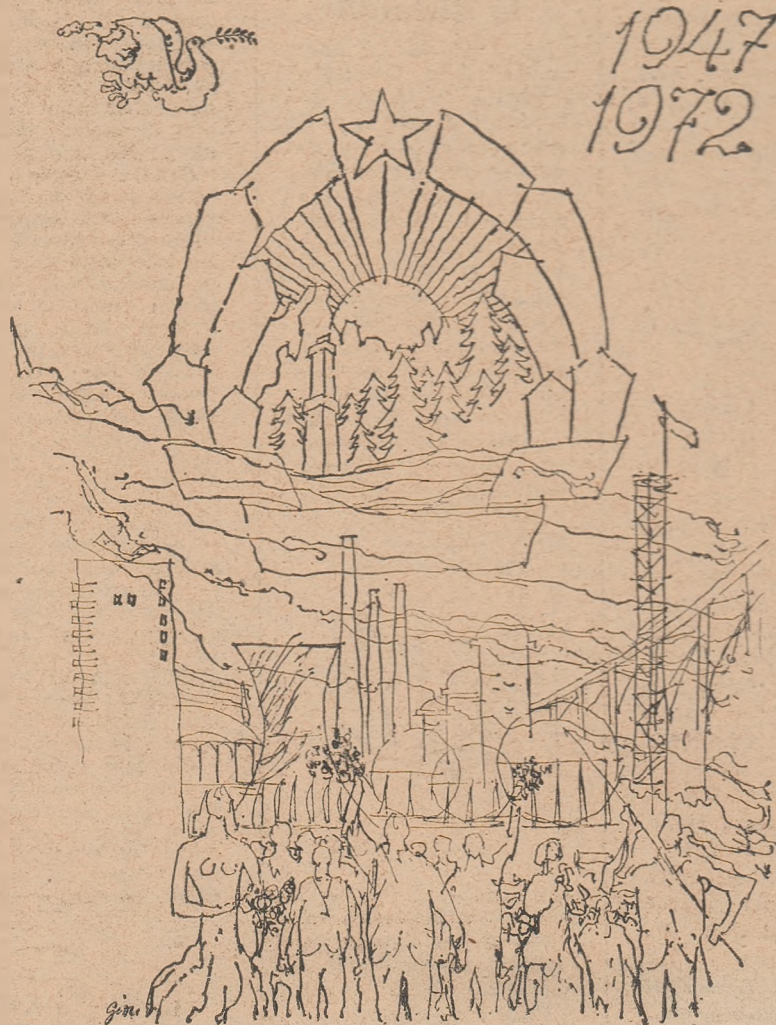
Cei care au fost martori oculari și participanți nemijlocit la drumul pe care l-a parcurs învățămîntul în acest sfert de secol își amintesc cu plăcere de fiecare mare bătălie câștigată, care astăzi ar putea să ni se pară ca ceva firesc, dar care la timpul respectiv a însemnat învingerea multor greutăți.

Congresul al X-lea al partidului și Conferința Națională din vara acestui an, apreciind rezultatele bune obținute în ultimii ani în domeniul învățămîntului, au stabilit direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare.

Prin dezvoltarea școlii generale de 10 ani, a învățămîntului profesional și liceal s-a creat posibilitatea ca în anul școlar 1972/1973 aproape întregul nostru tineret — 92% — să fie cuprins într-o formă de școlarizare de minimum 10 ani.

Prof. univ. dr. TRAIAN POP
adjunct al ministrului educației și învățămîntului

(Continuare în pag. a 2-a)

Desen de GION D. MIHAIL

Steaua

O sorcovă de gânduri și de vise

De cintece nezise și nescrise,

Aceasta ți-aș putea trimite ție,

Republica mea dragă, Românie.

Un sfert de veac ai tu, eu peste două,

Și-n tine-i orice parte tot mai nouă

Sub nestemate, scumpe giuvaere

Rămase ție din atâtea ere.

Dar dintre toate câte-s și există

E steaua ta din stema socialistă.

MIHAI BENIUG

Tineretea Republicii

Simt nevoia de a spune că sărbătoarea aceasta a republicii noastre este un prilej de a rememora împrejurările în care poporul român și-a luat pentru totdeauna destinul în propriile sale mâini. 25 de ani înseamnă, istoricește, puțin. Dar cite nu s-au realizat în acest răstimp scurt? E adevărat că noi, oamenii, am traversat o perioadă amplă de viață. Personal, m-am identificat, m-am străduit să mă identific, cu problemele societății noastre socialiste. De aceea, încerc un sentiment de mîndrie patriotică acum, cînd țara întregă își face rodnicul bilanț al dezvoltării ei libere și socialiste. Și, desigur, mă gîndesc cu deplină încredere la viitorul strălucit al nostru, al tuturor. Cînd spun că mă gîndesc la viitor, am în vedere și tineretul, acest tineret minunat, continuatorul a ceea ce am făcut și realizăm noi, oamenii maturi. Consider că meritul școlii în formarea schimbului nostru de nădejde este uriaș. De aceea mi-aș îngădui să urez școlii românești — care este și a noastră, a tuturor, desigur — să fie mereu în pas cu cerințele vieții, cu cerințele dezvoltării economico-sociale ale Republicii Socialiste România.

GHEORGHE BURUC
șef de echipă locomotive
montaj de la Uzinele
„23 August”

ACCENTE

Expoziții de artă plastică

Liceul de arte plastice „N. Tonitza” din București, sub îndrumarea Comitetului municipal

U.T.C. și a Inspectoratului școlar al municipiului București a organizat în cursul lunii decembrie patru expoziții de artă plastică. Prima dintre ele — deschisă în localul Ateneului tineretului din Aleea Alexandru — cuprinde un număr de 37 lucrări în ulei (compoziții, portrete, peisaje) și 6 sculpturi, în majoritatea lor inspirate din realizările noi ale construcției socialiste. De asemenea, o altă expoziție pe tema „Pictură și muzică”, deschisă în incinta Liceului de muzică „George Enescu”, reunește un număr de peste douăzeci de lucrări în ulei, stabilind ritmuri și corespondențe cu dinamica societății noastre în plin avânt constructiv. A treia dintre ele — Expoziție de peisaj, organizată la Ecran-club din sectorul VII — cuprinde lucrări executate de elevi, în practica de vară la Cîmpeni și Abrud. În sfârșit, ultima — deschisă în incinta Liceului „N. Tonitza” — însumează peste 60 de lucrări în ulei și acuarelă, la care se adaugă sculpturi în lemn și piatră, precum și exponate din ceramică și fier forjat. Lucrările executate întregesc strădaniile meritorii ale e-

levilor școlii care cinstesc în acest fel marea sărbătoare a republicii noastre.

Prof. ȘT. SEVASTA

Simpozion

Societatea de științe istorice din R.S. România, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, au organizat recent, în sala de festivități a Muzeului de istorie a R.S.R., un simpozion consacrat celei de a 25-a aniversări a republicii.

La lucrările simpozionului, care au fost conduse de acad. Petre Con-

stantinescu-Iași, președintele Societății, au participat delegații ai filialelor și subfilialelor S.S.I. din toate județele țării, cadre didactice din învățământul superior și învățământul de cultură generală, cercetători științifici.

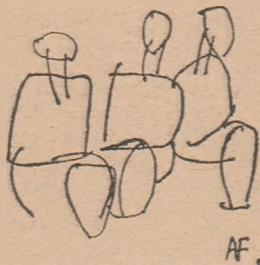
Au prezentat comunicări: acad. prof. univ. Petre Constantinescu-Iași — Importanța proclamării republicii; prof. univ. dr. docent Titus Georgescu — Instaurarea Republicii Populare Române, moment crucial în istoria poporului român; prof. univ. Vasile Maciu, membru corespondent al Academiei R. S. România — Știința istorică românească în anii re-

publicii; prof. emerit dr. Aurel Iordănescu — Contribuția Societății de științe istorice la modernizarea și perfecționarea predării istoriei în învățământ; prof. Gheorghe Smarandache — Școala românească în lupta pentru democratizarea țării (1944—1947).

S. VOINEA

Controlul la distanță

Cu începere din anul școlar trecut, în Școala generală de 10 ani nr. 8, Hunedoara se experimentează cu succes „Audiofonul” în cinci săli de clasă. Activitatea din clasă este recepționată de un difuzor și transmisă, la comandă, în cabinetul directorului. Audiofonul nu înlocuiește asistența la oră, dar asigură un control inopinat în clasă, dă posibilitatea verificării concomitente a 2—3 clase, înlătură starea de emoțivitate a cadrului didactic, obligându-l în același timp la o atenție permanentă, asigură o

AF.

mai mare disciplină în clasă și participarea la oră din partea tuturor elevilor.

Conducerea școlii apreciază că în viitor va realiza conectarea a încă cinci săli de clasă în acest sistem, precum și posibilitatea comunicării cu clasele.

CORNEL RUSU

În cadrul Anului internațional al cărții

Prin acțiunile care au avut loc în țara noastră în cadrul Anului internațional al cărții, semnalăm expoziția internațională de afișe organizată de Comisia națională română pentru UNESCO.

Expoziția, al cărui vernisaj a avut loc la 27 decembrie 1972, în sala I.R.R.C.S. din str. M. Eminescu nr. 8, cuprinde un număr de aproximativ 50 de afișe, provenind din câteva zeci de state, membre ale UNESCO.

Afișele ilustrează — într-o gamă variată de reprezentări grafice — ideea directoare a Anului internațional al cărții, sintetizată în deviza „Cărți pentru toți”. Printre țările participante la expoziție, în afară de România, menționăm: Iugoslavia, Elveția, Bulgaria, Polonia, Anglia, Belgia, Japonia, țările nordice, Pakistan, Chile, Cuba etc.

Reprezentând realizări artistice meritorii — ce depășesc, deseori, aspectul pur publicitar — afișele prezente în această expoziție oglindesc modul în care țările respective și-au asimilat apelul UNESCO pentru o cit mai largă difuzare a cărții în lume.

Cei care vizitează expoziția își creează o imagine clară despre puterile ei pe care l-a stîrnit pe plan internațional acest an dedicat cărții, ca mijloc multi-

AF.

plu și permanent de educație în epoca noastră.

M. C.

LA A XXV-A ANIVERSARE A REPUBLICII

(Urmare din pag. 1)

Se creează condiții ca trecerea la un învățământ obligatoriu de nivel liceal să devină o problemă de actualitate.

Ca urmare a ritmului accelerat de dezvoltare a economiei naționale și, în consecință, a necesarului sporit de forță de muncă, învățământul profesional și liceal va cunoaște în anii ce vin o creștere simțitoare

În actuala etapă a dezvoltării economice și sociale a țării noastre, obiectivul principal al învățământului de cultură generală este să realizeze o legătură mai strînsă cu viața, cu munca, să asigure pregătirea elevilor pentru producție, să le sădească convingerea că munca reprezintă temelia întregii noastre existențe.

Procesul de înnoire a învățământului, determinat de revoluția științifică-tehnică contemporană, sarcinile tot mai complexe pe care trebuie să le îndeplinească școala, impun așezarea întregului proces de învățământ pe principii și soluții moderne, care să asigure o maximă eficiență socială instruirii și educării elevilor.

Disponem în prezent de o puternică bază materială școlară, de un tineret sănătos și devotat, dornic să studieze, de un corp didactic pregătit, dispunem de o orientare clară și de o îndrumare atentă și permanentă din partea conducerii partidului și personal a tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu.

Fiind în pragul marelui jubileu și al noului an 1973, adresez pe această cale din partea conducerii Ministerului Educației și Învățământului, călduroase felicitări tuturor educatorilor, învățătorilor, maistrilor și profesorilor, precum și tradiționala urare „La mulți ani!”.

DE LA MINISTERUL

EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În perioada 4—9 ianuarie 1973, la Institutul central de perfecționare a personalului didactic din București și filialele lui din Cluj, Iași, Timișoara, Brașov și Craiova va avea loc sesiunea de examene în vederea obținerii gradului I în învățământ.

La această sesiune se pot prezenta educatoarele, învățătorii și profesorii care îndeplinesc condițiile prevăzute în Statutul personalului didactic.

Tot în aceeași perioadă se va desfășura și examenul de definitivare în învățământ a educatoarelor care predau în grădinițele de copii din mediul rural.

ȘCOLI

ANIVERSARE

În această perioadă premergătoare împlinirii unui sfert de veac de la proclamarea republicii, în 5 localități din țară, cadrele didactice și elevii, împreună cu întreaga populație, au sărbătorit însemnate jubilee școlare.

Pe Tirnava Mare, la Sighișoara, jubileul a avut o dublă semnificație: sărbătorirea a 450 de ani de la înființarea Liceului nr. 2 din localitate și atribuirea, cu acest prilej, a numelui lui Iosif Haltrich, școlii aniversate, în anul în care s-a sărbătorit, de asemenea, 150 de ani de la nașterea acestuia. „Școala din Deal”, cum o atestă vechile documente, a câștigat un binemeritat prestigiu, de-a lungul veacurilor, pregătind zeci de mii de absolvenți, din rîndul

căroră s-au ridicat personalități de seamă ale vieții și culturii patriei. Participanții au întâmpinat într-o atmosferă de puternică însuflețire mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cadrelor didactice și elevilor liceului. La adunarea festivă au participat tovarășii Nicolae Vereș, prim-secretar al Comitetului județean P.C.R.-Mureș, Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățământului, un mare număr de absolvenți ai liceului, cadre didactice și elevi. Cu același prilej, organizația de tineret din școală a fost distinsă cu Diploma de onoare a Comitetului Central al U.T.C. și cu drapel propriu.

La Simeria, pe Mureș, s-a sărbătorit 100 de ani de existență a liceului din acest renumit centru muncitoresc. Înființată cu un secol în urmă, „Școala populară elementară și profesională”, cum o menționează documentele vremii, la numai trei ani de la înscrierea orașului pe harta țării, s-a transformat cu timpul în gimnaziu, iar în anii construcției socialiste, în liceu. Sărbătorirea centenarului a găsit școala cu însemnate îmbunătățiri de ordin material. Trei laboratoare de fizică, laboratoare de chimie și științe naturale, cabinetul pentru predarea limbilor străine, precum și încălzirea centrală reprezintă numai câteva din cele ce constituie zestrea materială pe care a

primit-o liceul aniversat în ultimii ani.

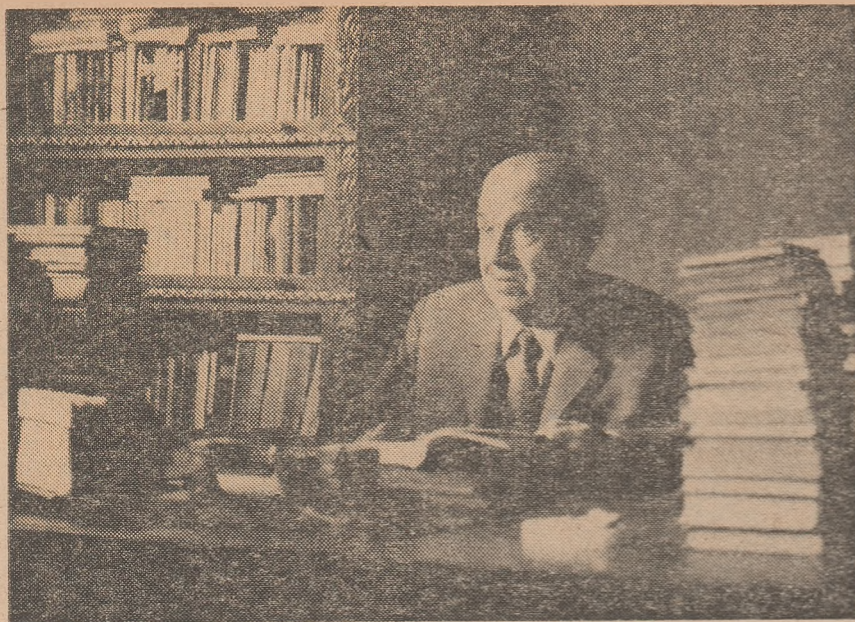
În prezența organelor locale și județene de partid și de stat, a unui numeros public, în satul Sinteia Mare, județul Arad, s-a desfășurat adunarea festivă pentru aniversarea a 150 de ani de la înființarea școlii generale. Documentele arată că școala a avut 21 de elevi în anul 1868 și ca inventar 3 scaune, 4 abecedare în limba română, 4 în limba maghiară și 4 în limba germană. Astăzi, școala dispune de un local nou, cu 4 săli de clasă, un laborator, bibliotecă, atelier etc. La Școala generală Sinteia Mare funcționează 30 de cadre didactice.

De asemenea, în orașul Cimpulung din județul Argeș s-a sărbătorit într-un cadru festiv semicentenarul Liceului nr. 2. Cu prilejul sărbătoririi semicentenarului liceului s-a constituit Societatea cultural-științifică, artistică și sportivă „Basarab I” a elevilor din această școală. La festivitate au luat parte tov. Gheorghe Năstase, prim-secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R., reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățământului, organelor locale de partid și de stat, foști elevi ai școlii, cadre didactice, părinți și elevi.

62 de ani în mișcarea revolu- ționară

— Vă rugăm să evocați, acum în preajma aniversării a 25 de ani de la proclamarea republicii, câteva din amintirile dumneavoastră personale legate de istoria luptei pentru făurirea noii noastre societăți.

— Vreme de 20 de ani, după ce a fost ilegalizat partidul, eu am avut misiunea să lucrez în organizații de masă ilegale conduse de partid. Pe vremea aceea, manifestele partidului circulau în cerc restrâns. Când te prindea cu un manifest făceați închisoare. La 25 noiembrie 1934, am fost arestat. M-au ținut în închisoare trei luni, lăsându-mă liber, cu condiția să mă prezint zilnic la Consiliul de război și să nu părăsesc localitatea, conform codului lor penal. Eu nu m-am ținut de condiție și, după trei săptămâni, am plecat la București. Nu puteam să mă mai aresteze încă o dată. Ar fi fost scandalul și mai mare. Am venit la București și mi s-a dat din partea Partidului Comunist Român o nouă sarcină, președinția Blocului Democratic, care avea menirea să formeze Frontul Popular, organizație care trebuia să

Convorbire cu
acad. prof. univ. PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI

fi de masă. A intrat Madoszul, aripa stângă a partidului maghiar (conducător era între ei profesorul Banyai, care era tot sub influența partidului). Am fost și la socialiștii independenți. A mers Popovici cu noi. Apoi la Frontul Plugarilor. Frontul Plugarilor era singura organizație țărănească de masă puternică. Atunci când a apărut, în 1933, țărani nu voiau să aibă între ei nici un „surtucar”, cum îi numeau ei. L-am întrebat pe Groza cum a făcut de a reușit să fie acceptat de ei. Și atunci mi-a spus: „Când am părăsit ultima oară Bucureștiul, ca ministru averescan, în 26—27, am zis: nu mă mai duc la Sodoma și Gomora asta de București”. Și a stat șase ani, a citit și s-a convins de dreptatea cauzei noastre, căutând și legături cu Partidul Comunist Român. A mai intrat și grupul studenților democrați sub conducerea lui Gogu (Gheorghe) Rădulescu. I-am spus lui Groza: „Dragă prietene — prieten, așa îi spuneam, iar el îmi spunea mie Iași — venim aici să semnăm acordul de organizare a Frontului Popular fiindcă aici e cea mai puternică organizație

țărănească. Să mergem undeva, în ținutul asta al Hunedoarei revoluționare, să semnăm pactul (era o linie a partidului ca acțiunile noastre să se înscrie pe linia marilor tradiții revoluționare). Noi, în organizația noastră pe care o vrem, sintem continuatori ai vechilor tradiții revoluționare. Aici a fost Avram Iancu, a fost Horia, Cloșca și Crișan”. El a stat, s-a gândit câteva clipe și a spus: „Să mergem la Tebea”. „Dar ce este acolo?” — l-am întrebat. „Acolo este mormintul lui Avram Iancu și gorunul lui Horia”. Ne-am sculat în picioare și ne-am îmbrățișat. A fost un moment impresionant. Apoi am mers la Tebea și am semnat pactul. După ce am realizat pactul de la Tebea, Frontul Popular s-a dizolvat. Blocul Democratic a fost desființat. Frontul Plugarilor însă a rămas, s-a lărgit și s-a mărit. După 23 August, a crescut.

— Pentru lupta dumneavoastră, ați fost multă vreme închis.

— Da, după Doftana am deschis lagărul de la Miercurea Ciuc, lagărul de la Caracal, lagărul de la Tir-

gu Jiu și, bolnav fiind, am obținut să mi se dea domiciliu obligatoriu în București, eu condiția să mă mai duc din când în când pe la poliție (nu m-am dus niciodată) și să nu părăsesc Bucureștiul.

— În condiții asemănătoare a fost și Lucrețiu Pătrășcanu.

— A fost și el în lagăr. Până când, într-o zi, mi-a spus omul de legătură pe care îl aveam: „Vezi că o să te întâlniști cu cineva, pe la ora 9 seara în Grădina Icoanei, aici în apropiere. E cineva cu parolă și gri și ai să-l întrebi unde este gara. El o să-ți răspundă că se cunoaște că nu ești de aici, din București, fiindcă gara e departe”. M-am dus și când l-am văzut, n-a mai fost nevoie de nici o parolă. Era Lucrețiu Pătrășcanu. Îmi fusese elev la Liceul internat din Iași. Era cel mai bun din clasă. Pe vremea aceea, eram profesor suplinitor. Îmi amintesc de un moment când Pătrășcanu, în ultima zi a anului școlar, în 1914, mi-a citit emoționat din niște foi și mi-a oferit un buchet de flori în numele clasei. Mai târziu, era în fruntea studenților la București. Îi spuneau Coca. Și mi-a spus, atunci când l-am întâlnit în Grădina Icoanei: „Uite, dragă, vin de la Tirgu Jiu. S-a hotărât să fiu cooptat în Comitetul Central și să vorbesc în numele partidului comunist. I-am spus că nici acum, în 1944, nu e bine să fim în Comitetul Central, fiindcă nu este încă potrivit, să se știe că Petre Constantinescu-Iași este comunist. El e democrat. Eu lucrez atunci la Uniunea Patriotică, care s-a transformat în Partidul Național Popular, dizolvat în 1949 — organizații pe care le-am reprezentat în guvern.”

— Cum l-ați cunoscut pe tovarășul Nicolae Ceaușescu?

— Aveam o pleacă a Comitetului Național Antifascist. Avea 16 ani și jumătate. Am făcut eu o dare de seamă și după aceea, am spus: „Acum dau cuvântul celui mai tânăr reprezentant al mișcării antifasciste care este delegat al scenicilor, prietenul Nicolae Ceaușescu”. Și și-a dat drumul. Mie îmi creștea înima. Iorgu Iordan era lângă mine și m-a întrebat cine este. Schimbul de replici dintre noi a apărut în prima biografie a tovarășului Nicolae Ceaușescu publicată în urmă cu doi ani de ziaristul francez Michelet Hamelet.

OCTAVIAN BUZESCU

Masca regală a căzut

Dacă nu ești mare bogătaş sau mare politician, n-ai ocazia să iei contact cu regele oricărei țări. Unul ca mine, sau ca dumneata, cititorule, foarte rar ne vom găsi în apropierea lui.

Când se înființă străjeria, fui trimis să fac un stagiu, ca cei mai mulți din profesori, în instituția care pregătea pe comandantii de străjeri și nu refuzai obligația. Mai apoi fusei comandant de tabără, condusei formațiuni de copii în marșuri și îndeplineai toate manifestările puerile, impuse de asemenea organizației. Pentru mine interesul era să rămân mereu în mijlocul elevilor a eăror educație îmi fusese incredințată. În această calitate, avusei ocazia să mă găsesc în apropierea lui Mihai, căruia i se adăugase ti-

tlul „de Alba Iulia”. Astfel, la trecerea în revistă a formațiilor străjerești, mă găsi în primul rând al primei coloane, defilând cu Mihai în flancul drept, aliniat cu flancul stâng, în care mă aflam eu.

La o sărbătoare a străjeriei, organizată la Teatrul Național, unde urma să vină Carol al II-lea, lojile de rangul întâi ale teatrului fură repartizate, cele din dreapta, Casei Regale, iar cele din stânga, guvernului. Eu aveam supravegherea lojilor ocupate de guvern. Tot mie mi se incredințată sarcina de a primi la intrare, pe rege, dar în locul lui veni Mihai, pe care îl întâmpinai după cum prescria protocolul, spre uimirea agenților de poliție, care se mirau că un comunist primește o asemenea sarcină.

Chiar de atunci mi-am dat seama

de figura ștearsă și oarecum candidă a celui ce urma să fie rege. Totdeauna, dar, mai ales, în aceste împrejurări mă gîndeam la ce poate folosi o Casă Regală, în jurul unui rege care, de fapt, nu se pricepe la nimic. În schimb, întreținerea lui costă o comoară de bani. Toată înfățișarea unui asemenea personaj e urmarea unui dresaj menit să impresioneze masele populare. Dar nu acesta e cel mai însemnat rol pe care îl joacă un rege. Inutilitatea lui pentru viața unui popor e foarte utilă pentru un pumn de profitori și slugile lor, fiindcă strălucirea regală acoperă interesele sordide ale pumnului de profitori.

Poporul, în mărinimia lui, gratifică instituția regală, cîteodată, cu sentimente sincere de respect, socotind vinovați de mizeriile pe care le su-

portă, pe bogătașii și politicienii care îl mină ca pe o turmă. Tocmai cu această naivitate trebuie să lupte un partid muncitoresc, întărind o conștiință politică, cât mai ridicată prin crearea organizațiilor de mase, sindicale și politice, prin răspîndirea culturii și prin manifestații publice care să întărească încrederea în puterea maselor populare unite în acțiune.

Cînd, după primul război mondial și izbucnirea Marii Revoluții din Octombrie, popoarele au înțeles că suveranii nu sînt decît masca politicienilor și au căpătat încredere că pot să-i înlăture, drumul spre victoria proletariatului era asigurat. Cînd, la 30 Decembrie, 1947, glasul maselor a răsunit victorios:

— Regele a abdicat! Trăiască republica!, țara întreagă a înțeles că o nouă epocă începe în istoria poporului nostru.

Munca unui popor liber, oricît de grea, îl îmbogățește numai pe el. Scăpat de o întreagă clasă parazitară, un popor rămîne în luptă cu greutățile refacerii sale economice, culturale și a limpezirii ideologice sale politice. El formează o treaptă pe care urcă în viitor și un îndemn pentru întregul proletariat. De aceea lupta lui, pe o rază mult mai largă, e amenințată de coaliția statelor capitaliste și de imperialismul lor. Dar dușmanii interni nu mai pot înfrunta poporul, cînd masca lor, regalitatea, a căzut.

De un sfert de veac s-a prăbușit masca regală.

De un sfert de veac avem o republică, republica noastră, a cărei putere crește mereu, fără să amenințe pe nimeni, ci, dimpotrivă, luptînd pentru pace și însuflețind lupta tuturor popoarelor pentru libertatea lor.

MIHAIL CRUCEANU

Patru promotori ai noului

La Liceul „Spiru Haret” din Tulcea am avut bucuria să întîlnim patru tineri profesori născuți în anul proclamării republicii: **Angela Costescu** (născută la 30 martie 1947 în comuna Cristian — Brașov), profesoară de istorie, **Maria Bibu** (născută la 3 februarie 1947 în comuna Davidești — Argeș), profesoară de biologie, **Solange Blumenfeld** (născută la 23 august 1947 în Botoșani), profesoară de franceză, și **Alexandru-Tudor Crasovschi** (născut la 15 septembrie 1947 în Tulcea), profesor de educație fizică și sport. Patru tineri profesori, crescuți și educați în marea sfert de veac de lupte și biruinți pe care îl aniversăm acum, patru dascăli de tip nou, de specialități diferite, veniți de pe meleaguri diferite de țară la acest prestigios liceu, dar pe care îi animă aceeași dorință fierbinte: de a crește din tinerele generații de elevi pe care îi educă oameni de nădejde, cu cunoștințe cât mai bogate, folositori patriei de mîine care își va rezema destinele pe umerii lor.

Acești tineri profesori — ni s-a spus de către conducerea școlii — au adus în Liceul „Spiru Haret” un suflu înnoitor; pregătirea lor profesională, dobîndită în recentii ani de studii, este fără lacune, efortul lor în orice împrejurare pentru modernizarea învățămîntului, pentru legarea acestuia de practică, de viață, este inegalabil.

Și este normal să fie așa! Cine, dacă nu dascălii tineri, cei care abia au pășit în viață, cu entuziasmul, cu visele lor înaripate, să fie în primul rînd propagatori ai noului în școala noastră antrenată în amplul și profundul proces de modernizare?

Gîndurile acestor patru colegi de catedră, ca și ale celorlalte cadre didactice, ale noastre tuturor, în aceste zile de sărbătoare și de înălțare sufletească, sînt dedicate patriei și partidului: „Am avut norocul să ne naștem odată cu republica, să creștem odată cu ea — ne spunea profesoara de istorie, Angela Costescu, prilej nu numai să ne bucurăm de realizările prezentului și de truda înaintașilor, dar și prilej de reflecție pentru noi: oare răspundem pe deplin, cu munca noastră, la ceea ce se așteaptă de la noi? În pămîntul sfînt al țării își dorm somnul marii bărbați ai istoriei: Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Eminescu. Iar versurile: „Eroi au fost, eroi sînt încă / Și-or fi în neamul românesc” trebuie să fie un motto permanent al vieții noastre. Avem, deci, datoria să sădim în sufletele elevilor noștri sentimentul de mîndrie față de trecutul de luptă al poporului, sentimentul de prețuire față de realizările din anii noștri luminoși, dar și preocuparea și dorința de a-și aduce, mai tirziu, fiecare pîrticica lui de contribuție la înălțarea mărețului edificiu. Ce înseamnă pentru noi țara? Este tot ceea ce ne înconjoară, sînt cele 20 de milioane de oameni ai acestui străvechi pămînt. Patria este însuși sensul existenței noastre, materializat în tot ceea ce înseamnă progres și civilizație”.

Sînt simțăminte curate și sincere, izvorîte dintr-o fierbinte dragoste de patrie, ale unui om de-o vîrstă cu republica.

D. RACHICI

25 de ani de muncă închinată Republicii

Învățătoarea **Lucreția Șandru** a pășit pentru prima dată în clasa care-i pecetluia începutul carierei didactice într-un septembrie prevestitor de eră nouă. În 1947 venea la Școala primară mixtă din comuna Militari cu zestrea inestimabilă a tinereții, cu experiența unui an de muncă pentru alfabetizare, dar, mai ales, cu încrederea într-un viitor care trebuia să răscumpere umilinta și necazurile celor obidiți, lupta și jertfele comuniștilor. Era de un membru al Partidului Comunist.

— Cum ați devenit membru de partid?

— Influența hotărîtoare a avut-o soțul meu, vechi militant comunist și antifascist. Se întorsese cu divizia Tudor Vladimirescu în țară. A lături de el și de tovarășii lui am înțeles că a fi comunist înseamnă a lupta pentru demnitate umană, pentru dreptate și libertate. Îmi vedeam concretizate idealurile. Mă atrăgea această muncă, îndrîjită, cinstită, curajoasă și nu chiar ușoară în condițiile de atunci. La început participam la instruirea celor care formau celulele de partid pe grupe de școli.

— Primul an petrecut în învățămînt, ca învățătoare la clasa I, a coincis cu instaurarea republicii și cu toate prefacerile firești care i-au urmat. Ce ne puteți spune despre acest început de viață nouă?

— Era după război: foame, lipsuri, mizerie care se resimțeau mult mai puternic în școlile rurale sau de periferie. Copiii erau tare necăjiți. Doream să le schimb statutul de deposedați, să-i aduc la nivelul școlărilor din centrul orașului. După reforma învățămîntului, încredințîndu-mi-se din partea partidului alte munci, am reușit, an de an, să-mi văd năzuințele îndeplinite. Comparațiile — de loc subiective — între activitatea unor cadre didactice în 1972 — și cea a unui învățător din 1947 — mă obligă să constat cu mîndrie că fac parte din generația celor care au pus temelie noului învățămînt în țara noastră, fără să-și precupească eforturile. Se muncea mult și greu pentru alfabetizare, în brigăzile pentru colectivizare, pentru recensămîntul populației și al școlărilor pentru aplicarea principiilor reformei învățămîntului. Și în cu totul alte condiții. Munceam efectiv pentru prefacerile sociale și, în același timp, trebuia să educăm, să convin-

gem, să formăm generațiile care construiesc azi socialismul. Ca activiști de partid, după ce veneam de la școală, lucram pînă la 4 dimineața. A doua zi, la 7 ne reluam locul la catedră.

— Vă amintiți de momentul instaurării republicii?

— Eram într-un spital din Tg. Jiu, lîngă soțul meu bolnav. Am depus acolo jurămîntul pentru republică, asistînd la entuziasmul general.

— Acum, după un sfert de veac de muncă și de experiență didactică — vă numărați printre cei decorați cu Steaua Republicii cu pri-

lejul celei de a 25-a aniversări a P.C.R. și cu Medalia jubiliară a P.C.R. — ce ne puteți spune despre dumneavoastră?

— Mă simt ca acum 25 de ani. Parcă n-a trecut vremea peste mine. Muncesc cu aceeași plăcere, am același țel: viitorul fericit al copiilor care învață în școala pe care o conduc (Școala generală de 10 ani nr. 19). Nu pot să uit că, în 1946, cînd am venit în București, trebuia să plătesc pentru ca să stau pe o bancă în Cișmigiu, iar azi, nu mai recunosc vechea comună Militari.

Așa cum niciodată n-am uitat în toată această perioadă că sînt învățătoare.

V. B.

„Mi-aduc aminte acei ani...”

— Ce a însemnat pentru învățătoarea de 18 ani, evenimentul de la 30 Decembrie 1947?

În primul rînd, realizarea unui vis, a unui vis, care s-a consolidat odată cu vizionarea filmului „Învățătoarea din Satrii”. De atunci nu mi-am dorit altceva decît să devin învățătoare. Am fost repartizată, la Lupeni, chiar în cartierul copilăriei mele.

Mi-aduc aminte acei ani în care toată lumea aștepta ceva. Lumea aceea de mineri chinuți, peste care anii grei ai războiului lăsaseră mai triste amintiri ca oriunde, era conștientă că viața lor se va schimba. Conștientă de această schimbare eram și eu. De aceea puneam tot sufletul în tot ce făceam: ca învățătoare, ca activist U.T.C., ca activist cultural. Îmi luam detașamentul de pionieri și mergeam să felicităm la gura minei pe toți cei ce obțineau succese. Și o făceam cu ațîta bucurie, cu tot entuziasmul anilor mei căruia i se adăuga cel al copiilor pe care-i învățam.

Și acum cînd mă întorc cu gîndul la ziua aceea, îmi sună în urechi clopotele bisericilor din Lupeni. Oamenii își vesteau astfel evenimentul. Toți locuitorii Lupenilor ieșiseră în centrul orașului. Era singura modalitate de a trăi împreună această mare bucurie.

— Cum îi faceți pe micii dumneavoastră elevi să trăiască niște evenimente la care ați fost martoră, pentru că, așa cum am văzut, deși sînt elevi în clasa I, copiii au — atît cît se poate la vîrsta lor — multe cunoștințe de istorie.

— Copiilor mei le-a plăcut întotdeauna istoria și asta pentru că am căutat să le împărtășesc tot ce am văzut eu. Și cred că i-am făcut și pe ei să trăiască în inchipuire ceea ce eu retrăiam povestindu-le. Și, să știți, că e lucrul cel mai greu să-l faci pe copilul care s-a născut într-o altă lume — mai ales pe cel de vîrstă mică — să realizeze evenimentul istoric, sau să înțeleagă noțiunile ca patria, partidul.

O ascultam pe această femeie sensibilă, căreia îi tremura glasul rememorîndu-și anii de dăruire, de muncă la catedră, ca activist U.T.C., mai tîrziu, ca activist la Comitetul Central al P.C.R., ca secretar al organizației de bază timp de 8 ani în Școala generală nr. 11, unde lucrează în prezent. M-am îndreptat firesc cu gîndul spre generațiile de elevi, spre prichindeii de 6 ani pe care trebuia să-i facă să înțeleagă ce e patria. Cum poți explica unor copii de 6 ani ce este patria!? Cu curiozitate pentru răspunsurile ce aveam să le primesc, am adresat clasei I A — pe care o conduce în acest an învățătoarea Ileana Fluierașu — întrebarea: ce este patria?

— Patria este clasa în care învățăm, mi-au răspuns ei. Este școala noastră. Este cartierul în care locuim. Este orașul nostru. Și Marea Neagră. Și Dunărea. Și cîmpia și dealurile...

C. GIRMACEA

EDUCAREA ELEVILOR PENTRU MUNCA PRODUCTIVĂ

În cadrul acțiunilor dedicate celei de a 25-a aniversări a republicii, în zilele de 22-23 decembrie a.c., în Aula Universității din București s-au desfășurat lucrările simpozionului „Educația elevilor pentru munca productivă” organizat de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului, în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Uniunea Societăților științifice ale cadrelor didactice, Centrul de cercetări pedagogice și de perfecționare a cadrelor didactice din învățămîntul profesional și tehnic. La lucrările simpozionului au luat parte numeroase cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, din întreaga țară.

După cuvîntul de deschidere, rostit de tovarăsa **MARIA STĂNESCU**, președinta a Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, în prima parte a lucrărilor simpozionului, prof. univ. dr. **GEORGE CIUCU**, rector al Universității din București, a adresat întregii adunări un călduros salut în numele senatului, al personalului didactic și studenților Universității. Subliniind că partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, acordă o deosebită atenție învățămîntului românesc, prof. G. Ciucu, a insistat asupra locului pe care îl ocupă în cadrul școlii moderne pregătirea pentru munca productivă. Strînsa corelație dintre învățămînt, cercetare și producție are o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea forțelor de producție și productivității muncii. Deprinderea unei meserii face parte din educația modernă și asigură o formație care să răspundă nevoilor economiei naționale și intereselor elevilor și studenților. Pregătirea pentru muncă asigură eficacitatea învățămîntului. Mai departe, vorbitorul s-a referit la importanța însușirii cunoștințelor umaniste în acest context, la necesitatea formării unui larg orizont de cultură pe fondul pregătirii pentru muncă, precum și la necesitatea realizării unui învățămînt individualizat prin utilizarea unei largi game de mijloace, la locul educatorului în modernizarea învățămîntului. În scopul de a contribui la realizarea acestui deziderat, Universitatea bucureșteană a luat inițiativa de a patrona școli cu clase speciale de matematică, fizică, chimie, biologie și limbi străine. Pe lângă seminarul pedagogic sint repartizate școli pilot, s-au stabilit legături permanente între catedrele de profil ale Universității și cercurile metodice ale profesorilor din învățămîntul general și liceal. Personalul didactic universitar participă la elaborarea programelor și materialelor pentru reciclarea profesorilor.

În referatul său „Sarcinile ce revin școlii în legarea învățămîntului de producție, de viață în lumina documentelor Conferinței Naționale a P.C.R.”, prof. univ. dr. **TRAIAN POP**, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, a început prin a situa învățămîntul românesc în contextul adîncilor prefaceri innoitoare înregistrate de întreaga noastră societate în anii care s-au scurs de la proclamarea republicii. Se subliniază că în actuala etapă, obiectivul principal al învățămîntului de cultură generală este să pregătească un tineret dezvoltat din punct de vedere intelectual, fizic și moral, capabil să se integreze rapid și eficient în activitatea productivă, urmînd calea indicată de partid pentru legarea școlii de practică.

Subliniind cîteva dintre carențele principale ale învățămîntului, care au fost relevate la Conferința Națională a partidului din iulie 1972, vorbitorul a arătat că se impune o reconsiderare a înțelesului noțiunii de cultură generală în sensul că aceasta integrează și cunoștințe tehnice cu caracter aplicativ și deprinderi de

- **Obiectivul numărul unu al școlii: pregătirea unui tineret capabil să se integreze rapid și eficient în activitatea productivă.**
- **O reconsiderare a conceptului de cultură generală.**
- **Pregătirea pentru muncă reclamă și formarea unui anumit profil moral.**
- **Școala modernă cere profesori cu o pregătire pedagogică și profesională modernă.**
- **Personalitatea profesorului — element esențial în instruirea și educarea elevului.**

muncă, cunoștințe științifice și tehnologice privind funcționarea mașinilor și agregatelor din producția modernă

Educația școlară în țara noastră — se arată mai departe, în același referat — se sprijină pe o concepție profund umanistă, iar profesia constituie numai unul dintre aspectele personalității omului. Pregătirea pentru munca productivă presupune nu numai instrucție, ci și educație.

În continuare, referatul s-a axat pe cîteva aspecte ale pregătirii tehnico-productive, subliniind rezultatele bune obținute în amenajarea atelierelor în colaborare cu întreprinderile.

În ceea ce privește sarcinile pe care Ministerul Educației și Învățămîntului le are în viitor în domeniul pregătirii practice a elevilor s-a arătat că se impune, în primul rînd, conturarea mai precisă a obiectivelor urmărite în acest domeniu pe fiecare treaptă de școlarizare. Este necesar ca încă din grădiniță să li se formeze copiilor unele deprinderi elementare de muncă. Pregătirea tehnico-productivă în școala generală și în liceu se va încheia prin obținerea unui certificat de atestare pe baza unei probe practice. Antrenarea timpurie a elevilor în munca social-utiilă constituie o cale eficientă pentru integrarea socială a tineretului.

În continuarea lucrărilor simpozionului, prof. univ. dr. doc. **DIMITRIE TODORAN**, rector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, a expus referatul „Formarea profesorului pentru școala muncii”. Între factorii determinanți ai statornicirii unei adevărate școli a muncii — se spunea în acest referat — formarea profesorului constituie un mijloc de a valora neobșnuită. În ce măsură pregătirea actuală a personalului didactic corespunde obiectivelor majore ale unei școli a muncii? Cu ocazia unui sondaj s-a constatat, îndeosebi, la profesorii tineri, că 74% din totalul celor chestionați apreciază drept corespunzătoare pregătirea de specialitate primită în facultate, iar 25% numai parțial corespunzătoare. Dar 52% din aceștia consideră cunoștințele primite în facultate ca nesatisfăcătoare sub raportul actualizării. Cu privire la pregătirea pedagogică 70% din cadrele didactice o consideră insuficientă. S-a relevat caracterul general și abstract al cursurilor, lipsa aplicațiilor și exemplificărilor. Practica pedagogică a fost apreciată ca fiind corespunzătoare numai de 30% din persoanele anchetate. Chiar dacă aceste cifre nu oglindesc decît aproximativ adevărul, se impun, în formarea viitorilor profesori, restructurări, care implică înlăturarea unor prejudecăți și învingerea unor inerții. În domeniul educației se exprimă credința unor oameni de știință că este suficientă însușirea temeinică a unei discipline pentru a putea predă. Or, toate cercetările arată că fără pregătire pedagogică, metodologică, de psihologie, sociologie etc., profesorul rămîne lipsit de mijloacele necesare pentru a putea lucra. Există, de asemenea, o inerție în introducerea unor noi forme de organizare a procesului de învățămînt. Formarea profesorului se cere reexaminată prin

prisma școlii muncii ca factor determinant al dezvoltării multilaterale a elevilor.

Referatul intitulat: „Atitudinea educatorului și eficiența educației pentru muncă” a fost expus de prof. **MARIA STĂNESCU**, președinta Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură. Întrepătrunderea continuă a activității școlare — se arată în referat — cu cea de producție, educarea pentru muncă cu rezonanțe profunde în conștiința tinerei generații nu pot fi concepute decît ca o educație totală în care formarea gândirii tehnice și a spiritului practic, dorința de afirmare a talentelor se îmbină strîns cu educația morală pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid. Educația pentru muncă este o acțiune de continuitate care antrenează întregul corp al educatorilor, pe tot parcursul muncii educative. Promovarea muncii ca fapt primordial de conștiință reprezintă o trăsătură fundamentală a integrării în viața întregului popor. Exemplul personal pe care trebuie să-l ofere educatorul în această privință are un cîmp larg de manifestări. În cadrul campaniei de recoltare din acest an, la care au participat mii de școli, cadrele didactice, numeroși învățători și învățătoare, profesori și profesoare au fost pretutindeni în primele rînduri, stimulînd munca elevilor prin exemplul lor personal. Aceasta privește o situație de excepție. Dar multe pilde date de profesori privesc viața de fiecare zi a școlilor. În ultimii doi ani s-au amenajat mii de ateliere, mii de laboratoare. În toate aceste realizări, un rol primordial l-a avut poziția învățătorilor, a profesorilor. Întîlnim întotdeauna, alături de acești oameni, grupuri de elevi pasionați pentru

tehnică, pentru practică. Sînt școli care s-au transformat în adevărate centre de iradiere a tehnologiei didactice. Marea majoritate a unora dintre absolvenții lor s-au orientat către acele sectoare care reprezentau în continuare activitățile practice desfășurate în școală. Întregul profil spiritual și etic al profesorului își pune amprenta asupra personalității în formare a elevului. Este, desigur, foarte dificil de urmărit felul cum anumite trăsături se întipăresc în conștiința celui educat. O anumită trăsătură de caracter, un anumit mod de a se manifesta al profesorului poate juca o influență determinantă. În condițiile marilor mutații ale vieții contemporane, elevii au nevoie de certitudine, de puncte de sprijin pentru evoluția lor viitoare. Și cele mai de seamă certitudini pot să le primească de la profesorii lor. De aceea colectivele de educatori, reprezentate de fiecare organizație sindicală din școli, nu pot fi indiferente la nici o încălcare a normelor eticii comuniste. Datoria morală și politică a colectivelor de educatori este de a asigura climatul etic al societății noastre. Pe toți și pe fiecare în parte ne privește soarta fiecărui elev. Ne privește în cel mai înalt grad, fiindcă toate acestea se înscriu pe traiectoriile societății care va exista miine în țara noastră.

După ședința plenară, lucrările simpozionului s-au desfășurat în zece secții astfel profilate încît să permită abordarea complexă, multilaterală a problemei educației elevilor pentru munca productivă. Bunăoară, în secția I-a **Educația pentru muncă a copilului preșcolar și în secția a II-a Contribuția lucrărilor practice la educația pentru muncă la clasele mici** au fost luate în discuție diferite aspecte privind formarea primelor priceperi și deprinderi tehnice de muncă, de autoservire, exersarea acestora în cadrul jocurilor în grădiniță, precum și probleme privind formarea priceperilor de muncă practică la elevii din clasele I-IV, premise psihopedagogice ale acestei activități, contribuția diferitelor discipline la educarea elevilor prin muncă și pentru muncă, întărirea caracterului aplicativ al lecțiilor. Secțiile a III-a **Probleme psihopedagogice ale organizării și desfășurării pregătirii practice a elevilor din învățămîntul de cultură generală**, a IV-a **Modalități de organizare și desfășurare a activităților practice și a V-a Contribuția obiectivelor de învățămînt la pregătirea elevilor pentru munca productivă** au prilejuit substanțiale dezbateri de natură să contribuie la elucidarea unei largi game de probleme cu caracter teoretic și practic privind educarea elevilor pentru muncă. Discuții rodnice de reală utilitate au avut, de asemenea, loc în secțiile **Particularitățile muncii productive în școala profesională și liceul de specialitate**, **Activitatea tehnico-productivă și orientarea profesională a elevilor**, **Colaborarea factorilor educativi în sistemul educației pentru muncă**; **activitatea de dirigenție**, **Activități practice productive în cercurile de elevi**, **Aportul organizațiilor de tineret și sindicale la educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor**.

B. OCTAVIAN

Elevi pe schele

Omul acțiunilor și inițiativelor

Cite împrejurări nu-ți fac cunoștință cu oamenii! Dar, prin semnificația lor, anumite situații, poate întâmplătoare, depășesc cu mult cadrul obișnuit al unei împrejurări cotidiene. Într-o astfel de împrejurare l-am cunoscut (ca om al acțiunii și inițiativelor) pe profesorul Grațian Porțan, directorul școlii generale din Ip, așezare situată în partea vestică a județului Sălaj.

Profesorul Porțan revenea în vizită la S.M.A. din localitate pentru perfectarea formalităților de transferare a două tractoare de la întreprindere la școală. Zestrea materială a școlii creștea cu două mașini importante pentru pregătirea tehnică a elevilor. Lucrând pe tractoare, elevii vor putea pune cu mai multă trăinicie stăpânire pe tainele motorului, pe forța cailor putere.

Încă o acțiune era dusă la bun sfârșit, încă un deziderat își găsea împlinirea. Încă o dată încărcătura faptelor înlocuia simplele declarații și angajamente ocazionale. Prin excelență om al acțiunilor și inițiativelor, profesorul Porțan nu-și găsește liniștea pînă nu vede împlinit tot ceea ce a plănuț. Obișnuit să dea înțietate faptelor, el se prezintă oamenilor prin fapte. Cartea de vizită a directorului este și cartea de vizită a școlii. Școala din Ip dispune astăzi de două ateliere (unul de lăcătușărie și altul de tâmplărie) a căror zestre materială devine tot mai mare.

Imaginea ar fi totuși incomplet conturată dacă n-am adăuga pe răbojul faptelor rezultatele obținute de colectivul didactic al școlii din Ip, în frunte cu inimosul său director, în organizarea și funcționalitatea microcooperativei școlare. Aci elevii s-au deprins nu numai să se conducă și să acționeze în viață după principiile de muncă socialiste, dar și să cultive științific pămîntul pentru a-l face să producă mii de kilograme la hectar. (Lotul cultivat de elevi cu porumb a produs peste 6 000 kg boabe la ha).

Mereu nemulțumit cu sine însuși, Grațian Porțan este un veșnic neastîmpărat în promovarea noului. Ca să organizezi învățămîntul într-o școală sătească pe sistemul predării în cabinete, laboratoare și ateliere reprezentă o acțiune temerară. N-au fost puțini dintre cei care l-au privit cu neîncredere și destulă rezervă pe directorul școlii. Bizuindu-se pe forța colectivului său pedagogic, comunistul Porțan a acționat cu fermitate și nu și-a găsit liniștea pînă ce faptele n-au ieșit din nou biruitoare. Cu sprijinul părinților profesorii și directorul școlii lucrează și acționează pentru înzestrarea materială a cabinetelor cu aparatură, planșe, schițe, scheme, grafice.

Cum era firesc sala profesorală a dobîndit și ea alte funcționalități. De aici se lansează ideile noi, aici se încearcă, se montează experiențe și aparatură modernă. A devenit frecventă îndeletnicirea profesorilor de a consulta literatura pedagogică și de specialitate, de a da o coloratură nouă actului învățării, utilizînd o tehnologie adecvată cursului alert al înnoirilor din învățămînt.

ANTON VASILESCU

BILANȚ ȘI

Institutul central de perfecționare a personalului didactic

Dezvoltarea fără precedent a școlii noastre de toate gradele în anii care au urmat reformei învățămîntului din anul 1948, creșterea numărului de elevi și studenți, nevoia tot mai acută de cadre bine pregătite au determinat înființarea în 1950 a întreprinderii pentru material didactic „Didactica”, iar doi ani mai tîrziu, prin instituționalizarea sistemului de perfecționare a personalului didactic și pentru a da un fundament cît mai științific procesului de instruire și educare a tinerei generații, ca și pentru a satisface necesarul de manuale școlare, cursuri universitare și lucrări cu caracter pedagogic și metodologic, au fost înființate Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Institutul de științe pedagogice și, respectiv, Editura didactică și pedagogică. Pentru toate aceste instituții și întreprinderi, aniversarea unui sfert de veac de la proclamarea republicii constituie în același timp un prilej de bilanț și de privire asupra activității de viitor.

În cele ce urmează, prezentăm succint cititorilor revistei noastre roadele acestei munci, precum și, în perspectivă, cîteva din direcțiile activității acestora.

Institutul de științe pedagogice

Programul de cercetare elaborat de Institutul de științe pedagogice vizează adaptarea învățămîntului nostru la nevoile economice, sociale, civice actuale și de perspectivă ale societății socialiste multilateral dezvoltate și organizarea, în final, a unui sistem de învățămînt care să asigure dezvoltarea optimă a fiecărui membru al societății, în funcție de interesele, aptitudinile și capacitățile sale. Acest program complex a impus o regrupare a temelor de cercetare și a potențialului uman și material, deschizîndu-se astfel opt direcții de cercetare interdisciplinară.

Pornindu-se de la sarcina trasată prin documentele de partid de a se trece, în deceniul următor, la generalizarea învățămîntului liceal, se efectuează cercetări privind structura sistemului de învățămînt și se elaborează obiectivele educaționale ale diferitelor nivele și discipline școlare. Componenta interdisciplinară a colectivelor de lucru a favorizat abordarea acestei probleme atît din perspectiva dezvoltării științei, tehnicii și artei, cît și a psihologiei învățării, a logicii și a pedagogiei, astfel încît prin fiecare disciplină școlară să se asigure realizarea celor trei dimensiuni ale educației: educarea în vederea dezvoltării plenare a capacităților individuale; educarea pentru integrarea profesională a tineretului; educarea în spiritul normelor și principiilor eticii și echității socialiste.

În structurarea programelor și manualelor experimentale elaborate pînă în prezent s-a valorificat metodologia programării, realizîndu-se un program unitar, care cuprinde obiectivele formulate în termeni comportamentali, conținutul informațional, operațiile pe care trebuie să le efectueze elevii, tehnicile de predare-învățare și criteriile de apreciere a nivelului în raport cu obiectivele propuse.

O importanță majoră s-a acordat cercetărilor privind perfecționarea formelor și metodelor educației morale, în perspectiva formării personalității în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în țara noastră. În acest context se înscriu și cercetările efectuate în cadrul temei „Educația pentru și prin muncă a elevilor”, cercetări organizate cu sprijinul Inspectoratului școlar al județului Teleorman și al Inspectoratului șco-

lar al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej.

În scopul unei mai bune cunoașteri și tratări individuale a elevului, s-au intensificat cercetările care vizează fundamentarea teoretică psiho-socio-pedagogică a acțiunii de orientare școlară și profesională, elaborarea și validarea unor mijloace perfecționate de cunoaștere, forme noi de selecție la diferite nivele școlare.

În sprijinul profesorilor și al părinților au fost elaborate și tipărite 10 volume de monografii profesionale, care prezintă principalele meserii din diferite ramuri ale economiei.

Cu sprijinul Ministerului Educației și Învățămîntului și în colaborare cu televiziunea română, au fost elaborate și transmise pe canalul național primele emisiuni de televiziune școlară de tip integrat, care, prin calitățile lor, aduc un spor de eficiență în procesul de învățare.

Cercetările de defectologie s-au concretizat în studii și propuneri privind îmbunătățirea sistemului de învățămînt pentru copiii cu insuficiențe vizuale, auditive și mintale.

În anul pe care îl încheiem, cercetătorii institutului au elaborat 34 lucrări, din care 25 au fost tipărite, iar 9 au fost multiplicare cu mijloacele interne ale institutului. Dintre acestea menționăm lucrările: Învățămîntul obligatoriu din România și din alte țări, Munca instructiv-educativă cu elevii de 6 ani, Școala viitorului, Caietele colocviului național de pedagogie: „Cercetarea interdisciplinară a învățămîntului” și altele.

Cercetările viitoare din sistemul științelor pedagogice trebuie să continue și să aprofundeze cunoașterea cerințelor noi ale societății în dezvoltare, ale științei și tehnicii față de om, față de instruirea și educarea lui. Acestea vizează, pe lîngă schimbările ce au loc în structură și conținutul sistemului de învățămînt, mai ales forme și metode noi privind conducerea procesului de formare a omului, de dezvoltare a însușirilor lui sociale, psihice și culturale, de îmbinare a pregătirii generale cu cea profesională, în vederea încadrării în muncă a absolvenților ș.a.

IULIAN NICA,
director adjunct științific
al Institutului de științe
pedagogice

Ca structură, Institutul corespunde obiectivelor mari ale perfecționării, cuprinzînd o secție de planificare, organizare și conducere a învățămîntului, în cadrul căreia se urmărește formarea și perfecționarea directorilor de școli și a inspectorilor școlari, o secție de metodologie și tehnologie didactică, care trebuie să asigure informarea științifică, pedagogică și ideologică a membrilor corpului didactic cuprinși în rețeaua perfecționării, o secție de planuri și programe școlare care se ocupă de conținutul învățămîntului, un Laborator de analiză a procesului de învățămînt, care întreprinde cercetări cu caracter operațional asupra dezvoltării învățămîntului nostru, precum și o Bibliotecă centrală pedagogică, care asigură informarea metodologică de specialitate a profesorilor. Privită din acest unghi de vedere, structura Institutului corespunde, în linii mari, tendințelor actuale ale variatelor sisteme de perfecționare pe plan mondial, care urmăresc: să informeze corpul didactic asupra progreselor realizate de științe în general și de științele pedagogice în special, să studieze realitățile vieții educaționale pe temeuri științifice pentru a-i sesiza direcțiile de dezvoltare și pentru a-i ameliora conținutul, metodele și formele de organizare. Activitatea acestor secții s-a cristalizat în adevăr în direcția pregătirii și formării unor cadre calificate pentru conducerea unităților școlare, a informării științifice și metodologice a corpului didactic, a introducerii în programele școlare elementelor noi din științe, a cercetării procesului de învățămînt și a difuzării unor materiale necesare studiului individual. Dacă ne este îngăduit să invocăm mărturia cifrelor, menționăm că în cursul ultimilor 3 ani au fost cuprinse în sistemul de perfecționare 108 000 cadre didactice, ceea ce înseamnă aproximativ 30 000 anual.

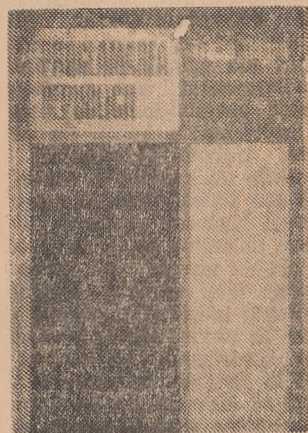
În etapa actuală, ținînd seama de necesitățile de dezvoltare ale învățămîntului nostru și de modernizarea conținutului, metodelor și formelor sale de organizare, se impune trecerea la o nouă fază în organizarea acțiunilor de perfecționare care, fără îndoială, va ține seama de experiența pozitivă de două decenii din țara noastră și de cea de pe plan mondial. Este de notat că modul de organizare a perfecționării corpului didactic din învățămîntul de cultură generală din țara noastră prezintă caracteristici proprii și în structura lui actuală nu

Întreprinderi

Red.: Tovarășe director, în perspectiva noului an calendaristic, în care vom intra, vă rugăm să ne faceți cunoscut, pentru cititorii noștri, cîteva dintre realizările colectivului dv. în anul ce se încheie.

Ing. Traian Grădescu: Realizarea planului anului 1972 încă din prima decadă a lunii decembrie, și a prevederilor inițiale ale planului cincinal pentru 1971 și 1972 la data de 30 octombrie, depășirea planului de asimilare a produselor noi, marchează angajarea plenară a colectivului nostru pentru valorificarea superioară a resurselor ce ne-au fost puse la dispoziție. Modernizarea învățămîntului și a tehnologiei instruirii s-a oglindit și în mijloacele didactice pe care le producem. Am trecut, de la producția de mijloace de învățămînt simple, cu funcționalități limitate, la producția de aparatură și de truse complexe, cu ajutorul că-

CARTEA SOCIAL-POLITICĂ

TROFIN HAGAN :

„Proclamarea republicii moment de cotitură în destinele patriei“

Ed. Dacia, 1972

Volumul, apărut în cinstea celei de a 25-a aniversări a republicii, prezintă evenimentele care au precedat proclamarea republicii, desăvârșirea revoluției burghezo-democratice din România, trecerea într-o nouă etapă istorică, prefacerile economice și social-politice.

Volumul se adresează tuturor celor încadrați în diverse forme de învățământ politic, propagandistilor, lectorilor, cursanților, de asemenea tuturor cadrelor didactice de la catedrele de științe social-politice.

LAURENȚIU POP
și FARKAȘ ZOLTAN
(coordonatori) :

„Elemente de ateism științific“

Ed. Dacia, 1972

În aceeași editură a apărut lucrarea „Elemente de ateism științific“, volum coordonat de Laurențiu Pop și Farkas Zoltan.

Semnalăm din cuprins : Aurel Duca, „Atitudinea partidului și statului nostru față de religie“ ; A. Clurcev, „Probleme psihogenetice, pedagogice și sociale ale formării ateist-științifice a elevilor“ ; Nicolae Kallos, „Morală comunistă și morală religioasă“ ; Andrei Roth, „Religia și arta“ ; Vasile Degan, „Specificul și gradul religiozității și metodele de educare ateistă a maselor“ ; Tudor Cățineanu, „Absurdul dogmei creștine“.

EVENIMENT EDITORIAL

DACIA LITERARĂ

În vastul program de valorificare a moștenirii literare pe care Editura „Minerva“ îl realizează prin edițiile științifice din operele scriitorilor clasici români, prin studiile despre scriitori, prin edițiile definitive de autori etc., un loc deosebit îl ocupă edițiile facsimilate a celor mai importante reviste literare din secolul al XIX-lea, reviste care au marcat începuturile presei literare și au avut un rol însemnat în dezvoltarea literaturii noastre.

În legătură cu această prestigioasă apariție editorială am solicitat tov. Alexe Nicolae, șeful lectoratului de literatură clasică și folclor, să prezinte cititorilor revistei noastre câteva din preocupările Editurii „Minerva“, privind apariția unor ediții facsimilate ale unor publicații literare din secolul trecut, care astăzi se găsesco într-un număr tot mai redus în bibliotecile de specialitate.

— După cum este cunoscut, la Editura „Minerva“ a apărut în 1970 ediția facsimilată a revistei **Alăuta românească**, publicându-se pentru prima dată textul integral al primei reviste literare românești.

Continuând preocupările în această direcție, Editura „Minerva“ tipărește în 1972, într-o excelentă ediție critică, colecția revistei **Dacia literară**, care prin programul său literar a avut un rol hotărâtor în evoluția scrisului românesc.

Ediția la Iași în ianuarie 1840, sub redacția lui Mihail Kogălniceanu, cea dintâi revistă literară românească de mare prestigiu, **Dacia literară** este expresia cea mai înaintată a gândirii literare pașoptiste.

Simbolică în chiar titlul ei, **Dacia literară** întruchișează idealul unității naționale, efortul generației de a orienta literatura română în sens progresist, de a-i asigura timbrul specific, de a-i conferi originalitatea și de a reuni sub același stindard patriotic energiile spirituale din toate provinciile noastre istorice.

Deși a avut o scurtă perioadă de apariție — în luna august a aceleiași an avea să fie suprimată — ideile cuprinse în platforma teoretică a revistei au rodit și și-au prelungit ecoul mult dincolo de epoca în care a apărut.

La un secol și mai bine de la apariție, **Dacia literară** a devenit foarte rară, chiar și în ediția a doua, din 1859. Lipsa ei se simțea cu stringentă acuitate, atît în cabinetul istoricului literar, cît și în

sala de lectură a studentului și a elevului și în biblioteca cititorului obișnuit de literatură românească. Necesitatea unei noi ediții a revistei din 1840 era imperios cerută.

Editura „Minerva“ înfățișează **Dacia literară** într-o ediție nouă, reproducind în facsimil textul original al ediției din 1840 și, în paralel, tiparind textul transcris după normele ortografice în vigoare

Ediția este îngrijită de conferențiar universitar Maria Platon, care semnează și studiul introductiv, notele și comentariile în cuprinsul cărora a indicat sursele de informație, a dat lămuriri asupra conținutului unor opere mai puțin cunoscute, a relevat contribuția **Daciei literare** la rezolvarea unor probleme referitoare la limba literară, la învățămînt, teatru etc.

— Cui se adresează această lucrare și ce aveți în perspectivă ?

— Prin valoarea ei de excepție și modul ei de prezentare, noua ediție a **Daciei literare** este o autentică operă bibliofilă, care are menirea de a asigura tuturor celor interesați (profesori, studenți, cercetători) posibilitatea de a avea la îndemînă textul original, cît și cel transliterat.

În perspectivă, Editura „Minerva“ are în vedere realizarea unor astfel de ediții și pentru revistele **Propășirea**, **România literară** și altele.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 76 din 30 decembrie 1972

General și particular în politica P.C.R. de cucerire deplină a puterii de către clasa muncitoare

Actul politic național de la 30 Decembrie 1947 a consemnat o etapă de remarcabile succese revoluționare, consacrand definitiv Partidul Comunist Român ca pe cel mai avansat factor politic din societatea românească, singurul capabil să dea viață idealurilor de veacuri ale maselor populare.

Fidelitatea autentică față de principiile fundamentale ale teoriei socialismului științific, justetea liniei sale politice, coroborată cu înțelegerea tot mai profundă a acestuia de către mase, consecvența revoluționară și măiestria sa tactică, au situat partidul comunist în fruntea ofensivei împotriva claselor exploatare și a reprezentanților acestora, justificând pe deplin încrederea poporului care, pe atunci dădea cea mai mare bătălie din întreaga sa istorie.

Privind acum retrospectiv desfășurarea istoricelor evenimente, constatăm că viața însăși a atestat realismul și maturitatea politică a partidului, capacitatea sa de a aplica adevărurile general-valabile ale marxism-leninismului la condițiile specifice, concret-istorice ale țării noastre; acestea constituind totodată și unul din factorii esențiali care au asigurat victoria revoluției populare și trecerea la construcția socialistă. Partidul Comunist Român a pornit întotdeauna de la faptul că în practica revoluționară generalul și particularul nu trebuie înțelese ca unități opuse și independente, ci în unitatea lor dialectică.

Lenin spunea că „generalul nu există decît în particular, prin particular. Orice particular este (într-un fel sau altul) general. Orice general este o părțică sau o latură sau esență a particularului” („În jurul problemei dialecticii”). Deci, pînă la urmă, par-

ticularul, viața concretă, experiența practică sînt acelea care verifică valabilitatea tezelor generale. Generalul indică doar esența fenomenelor nu însă și fenomenele concrete, specifice, de manifestare în timp și în spațiu a acestora. Iată de ce în stabilirea variantei optime a traiectoriei politice sale, partidul nostru a pornit de la particularitățile țării noastre, de la diversitatea condițiilor social-economice, politice, naționale și tradiționale pe fondul cărora s-au desfășurat toate evenimentele revoluționare. Într-o asemenea clarviziune trebuie înțeleasă suplețea politicii partidului nostru, perenitatea valorilor sale teoretice și practice, rolul său catalizator și diriguitor în procesul revoluționar.

Explorarea științifică a realităților din societatea românească a înlesnit partidului o abordare realistă a problemelor fundamentale ale revoluției, rezolvarea acestora în conformitate cu cerințele sociale obiective.

Stabilind astfel coordonatele imediate și de perspectivă ale problemei puterii — problemă de importanță cardinală a revoluției — precum și aspectele concrete ale trecerii la socialism, partidul a pus în centrul preocupărilor sale înțelegerea și rezolvarea corepunzătoare a corelației dintre general și particular, decodificînd cu înțelepciune specifică acestei unități dialectice, fructificîndu-și opțiunile în tactica și strategia sa politică. De altfel, un asemenea mod de gîndire și acțiune constituie o caracteristică ce a însoțit întreaga sa politică de-a lungul timpului.

După cum se știe, desfășurarea revoluției democrat-populare la noi a avut loc în condițiile menținerii vechii forme de stat, a monarhiei constituționale, o particu-

laritate specifică țării noastre, impusă de însăși desfășurarea evenimentelor. Constituirea un element de natură strategică în politica partidului și utilizat atît în cadrul intern, cît și pe plan internațional, menținerea monarhiei în acea perioadă de efervescență revoluționară reflectă varietatea, diversitatea de condiții social-politice, tradițiile, specificitatea lor, cunoașterea în amănunțime a acestora de către partid, dibăcia politică folosită atunci de forțele revoluționare. Așa se explică și colaborarea partidului și a celorlalte forțe revoluționare cu cercurile palatului în vederea înlăturării unor sarcini, curente și de interes național, cum au fost: mobilizarea întregului potențial uman și material în războiul antihitlerist, refacerea economiei distruse de război, restabilirea situației internaționale a țării etc. Dar, pe fondul tactic larg, de folosire temporară a aliaților, partidul a avut permanent în atenția sa caracterul și rolul monarhiei ca principal instrument al dominației claselor exploatare și care a constituit punctul de raliere a reacțiunii interne și a sprijinitorilor săi externi, simbol al vechilui regim retrograd. Împotriva și prin toate mijloacele transformărilor democratice, ea a încercat permanent să frîneze procesul revoluționar și să submineze cuceririle oamenilor muncii. Amplificarea continuă a procesului revoluționar, măsurile cu caracter economico-social întreprinse în acea perioadă, au zdruncinat considerabil forțele pe care se baza monarhia determinînd schimbarea radicală și ireversibilă a raportului de forțe în favoarea clasei muncitoare și a aliaților săi.

O altă particularitate o constituie colaborarea dintre forțele revoluționare și gruparea burgheză tătarăsciană ce a ținut pînă spre finele anului 1947, cînd contradicțiile tot mai ascuțite dintre proletariat și burghezie au impus ruperea definitivă a acestei alianțe care nu mai era nici posibilă și nici necesară. Astfel la 6 noiembrie 1947 Adunarea deputaților a votat o moțiune de neîncredere față de miniștrii și subsecretarii de stat din gruparea lui Tătarăscu, soldată cu îndepărtarea din guvern a ultimilor reprezentanți ai burgheziei. Din acest moment guvernul a căpătat posibilitatea de a exprima consecvent interesele clasei muncitoare

TEODOR POP

(Continuare în pag. 84-85)

(Urmare din pag. 1)

ale țărănimii și intelectualității progresiste, ale tuturor oamenilor muncii, marcând momentul decisiv de izolare politică a monarhiei.

Remarcabil este, de asemenea, și faptul că atât evenimentele care au dus la instaurarea guvernului de la 6 martie 1945, cât și cele ce le-au urmat, vizând cucerirea treptată și metodică a puterii, precum și consolidarea pozițiilor politice de către clasa muncitoare împreună cu aliații săi, procedeul original de înlăturare a ultimului, dar și a celui mai important bastion al reacțiunii, monarhia Hohenzollernilor — evenimente petrecute într-o acribă luptă de clasă — nu au alunecat într-un război civil, așa cum spera reacțiunea, ci s-au desfășurat sub forma unor aprige confruntări politice. Această remarcabilă realizare constituie un merit al clasei muncitoare și al forțelor social-democratice aliate ei, un merit al Partidului Comunist Român, care și-a manifestat încă o dată capacitatea de a fo-

loai în mod creator legile obiective generale ale revoluției în mod conștient, în funcție de situația social-istorică și politică concretă a țării noastre.

Desigur, evenimentele din țara noastră s-au desfășurat într-o conjunctură internațională favorabilă, marcată de victoria coaliției antifasciste, victorie la care Uniunea Sovietică și-a adus o contribuție hotărâtoare, precum și de avântul revoluționar declanșat într-o serie de țări europene de puternică afirmare pe arena mondială a forțelor progresiste. Apreciind rolul important și necesar pe care l-au avut factorii externi în procesul revoluționar, interdependența dintre condițiile interne și cele din exterior, trebuie să subliniem însă, că pînă la urmă, rolul determinant în revoluție l-au avut poporul român, forțele sale progresiste, în frunte cu clasa muncitoare și partidul său marxist-leninist, fără de care nu erau posibile nici unele din toate aceste profunde transformări revoluționare.

Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Româ-

ne au consemnat momentul final al cuceririi depline a puterii politice de către clasa muncitoare și aliații săi, marcând trecerea României la îndeplinirea sarcinilor revoluției socialiste.

Se deschideau astfel noi orizonturi politice partidului, clasei muncitoare, maselor largi populare, care, după îndelungate lupte și străduințe, și-au văzut materializate aspirațiile de veacuri, idealul lor social.

Se poate afirma acum cu certitudine că partidul a trecut cu mult succes acest examen dificil, demonstrând tuturor capacitatea sa de analiză și sinteză, cunoașterea profundă a specificului nostru național. Aceasta i-a permis să aleagă și să utilizeze la timp cele mai adecvate procedee de luptă, să înțeleagă într-un mod creator sinteza dialectică dintre revoluție și continuitatea istorică, să promoveze permanent o politică științifică și elastică, adaptându-se consecvent cerințelor impuse de întreaga constelație de factori obiectivi și subiectivi existenți în societatea românească.

Combinatul siderurgic din Reșița — sectorul oțelărie.

(Urmare din pag. a VI-a)

sebit, participarea conștientă și activă a elevilor la procesul de învățămînt presupune înțelegerea de către aceștia a modalității specifice de abordare a problemelor obiectelor respective și folosirea lor conștientă²⁾. Activitatea intelectuală a elevului trebuie adaptată treptat, pe baza unui sistem de concepte, pentru a deveni un mod sistematic de gîndire care să-i faciliteze operativitatea în întrebuintarea noțiunilor asimilate. Munca profesorului ar fi mult ușurată dacă programa și manualul ar prezenta cunoștințele detaliat, într-un sistem încheiat de noțiuni și concepte, logic și accesibil, într-o legătură organică cu cele ale lecțiilor anterioare, sau cu cele ale altor obiecte studiate de către elevi. Numai în urma unor prefaceri esențiale a structurilor, a conținutului, sînt posibile o serie de adaptări și corective care pot fi lăsate apoi pe seama cadrelor didactice. Dar este sigur că schimbări de amploare ale programelor și manualelor sînt destul de greu de efectuat, datorită lipsei unei viziuni de ansamblu asupra disciplinelor legate de obiectul respectiv și a celor colaterale; elaborarea unor programe noi presupune în primul rînd asimilarea perfectă de către autori a concepției științifice și pedagogice care generează restructurarea programei. De asemenea, elaborarea unor lucrări metodice, în concordanță cu spiritul didacticii moderne și cu o nouă structură a programelor și manualelor, întîmpină dificultăți și mai mari din lipsa clarității orizontului spre care ar trebui orientate. Unele programe persistă ani de-a rîndul, iar adaptarea lor la nevoile predării devine foarte dificilă, mai ales că modificările introduse periodic nu urmăresc prezentarea logică a noțiunilor și corelarea lor cu cele de la alte obiecte de studiu, ci doar adaptarea conținutului la unele evenimente sociale și politice mai noi.

Păreră unanimă a profesorilor este că dificultățile în predarea științelor sociale au rădăcini mai adînci, uneori constînd chiar în elaborarea planului de învățămînt — și pentru a ilustra acest lucru vom da numai cîteva exemple: în anul I al liceelor de cultură generală este prevăzută o oră pe săptămîină de economie politică prin care elevii capătă abia noțiuni de economie generală; în anul II ei fac socialism științific, înainte de a face economie politică-socialistă și, deci, înainte de a avea precizate problemele social-economice atît de necesare asimilării unor noțiuni mai abstracte de socialism științific. Din această cauză, profesorul este nevoit să explice cu mai multe amănunte fenomenele economico-sociale, ceea ce cere timp în plus.

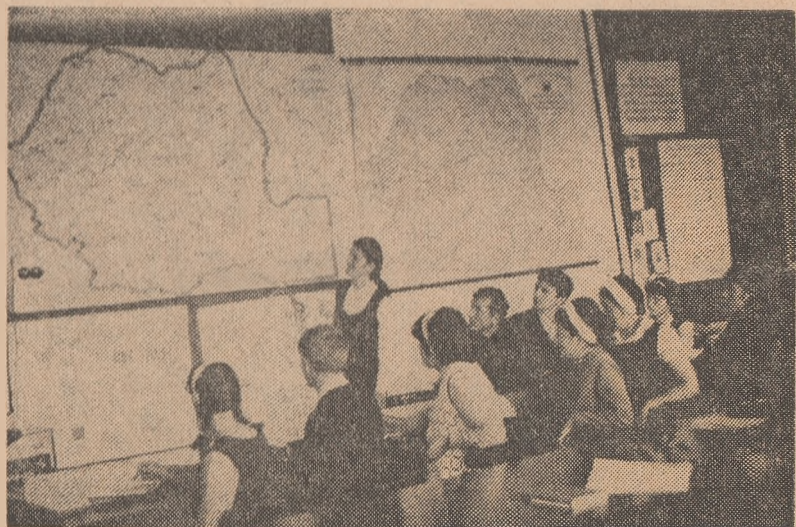
De asemenea, planul de învățămînt prevede în anul III-liceu filozofie, adică materialism dialectic și istoric, care presupune noțiuni de psihologie și logică, predată abia în anul IV de liceu, fapt care prezintă greutăți în înțelegerea lecțiilor despre conștiință sau cunoașterea lumii (unde elevii au nevoie de cunoștințe în legătură cu formarea senzațiilor, percepțiilor, reprezentărilor, noțiunilor și legilor). Aceste exemple sumare pot constitui o dovadă că elaborarea planului în vederea unei mai bune eșalonări a predării științelor sociale nu a avut în vedere principiul accesibilității, gradății cunoștințelor și corelației lor. Se știe însă, că respectarea planului, ca și a programei, este o cerință didactică, ca și asigurarea asimilării conștiente și active a cunoștințelor din partea elevilor. În rezolvarea acestei situații noi, trebuie să avem în vedere faptul că nu este posibilă o amănare a soluțiilor care se impun cu necesitate. Neajunsurile privitoare la conținutul predării pot fi clasificate pe trei grupe: a) în privința cuantumului de cunoștințe care apar, cu evidentă, la manualul de filozofie și socialism științific; b) în privința logicii prezentării noțiunilor și cunoștințelor sau a argumentării problemelor, în special la partea de materialism dialectic și istoric; c) în privința modernizării cunoștințelor care rămîn (în cuprinsul manualului de filozofie) în urma progresului actual din diferite domenii ale cunoașterii.

Noi trebuie să dăm tot ceea ce este necesar elevilor, la nivelul actual al științei și tehnicii, creîndu-le totodată posibilitatea să asimileze ceea ce este nou, dezvoltîndu-le flexibilitatea, mo-

bilitatea și adaptabilitatea rapidă, precum și aspirația pe baza valorilor însușite spre alte valori mai înalte. De aceea nu ne putem mulțumi ca în cadrul unor lecții cum sînt „Materialitatea lumii“, „Materie și mișcare“, „Materia și conștiința“ sau „Teoria cunoașterii“ să expunem unele cunoștințe sumare, fără exemplificări sau referiri la noile cuceriri ale științei în domeniul microcosmosului sau macrocosmosului, pentru dovedirea unității materiale a lumii. De asemenea, trebuie să apelăm la cunoștințe de geometrie neeuclidiană sau fizică modernă pentru a dovedi legătura existentă între formele obiective de existență ale materiei — spațiul și timpul. Calitatea unui manual depinde — potrivit oricăror concepții cu privire la modernizarea acestuia — de contribuția pe care el o aduce la lărgirea orizontului de cultură al elevului prin volumul de cunoștințe expuse concis, dar suficient de clar, prin dezvoltarea gîndirii științifice, operaționale a elevilor. În felul acesta, manualul va fi, într-adevăr, un auxiliar în munca independentă a elevului. Suplinirea de către profesor, în cadrul predării, a tuturor acestor lipsuri este destul de dificilă, în special la cadrele didactice cu mai puțină experiență, care nu au curajul să adapteze programa necesităților predării, sau nu reușesc să găsească la timp cele mai bune procedee de stabilire a corelațiilor necesare.

1) Cf. Simion Ghiță, Continuitatea în dezvoltarea științei, Lupta de clasă, nr. 9, 1966, p. 68.

2) Cf. Studii și cercetări de didactică modernă. Ed. didactică și pedagogică, București, 1964, p. 184.

Liceul din Sebiș (Arad). Lecție de istorie în cabinetul de științe sociale

mul este o învățătură vie care se reînnoiește continuu" (Nicolae Ceaușescu. Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, Editura politică, București, 1971, p. 30).

Analiza conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată și a rolului partidului comunist în etapa actuală, definirea specificului contradicțiilor în socialism și a raporturilor dintre universal și particular, dintre internațional și național în construcția socialistă și în cultura socialistă, desprinderea particularităților dezvoltării conștiinței sociale în socialism și ale interacțiunii ideologice cu viața, precum și definirea funcționalității complexe a filozofiei în condițiile socialismului — lată numai câteva

dintre contribuțiile aduse de P.C.R. la dezvoltarea teoriei marxiste. Un deosebit aport teoretic îl constituie însuși Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. „Sarcinile stabilite în domeniul activității ideologico-educative deschid perspective minunate pentru afirmarea personalității umane, pentru dezvoltarea umanismului și democrației socialiste" (Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19 — 21 iulie 1972, Editura politică, București, p. 81).

Sub semnul încurajator al documentelor de partid, constructorii societății socialiste își aduc

contribuția în diversele domenii ale specialității și profesiei lor. Filozofii se înscriu și ei în această activitate. „O condiție sine qua non a eficienței predării științelor sociale, ca de altfel a oricăror alte activități în domeniul ideologic, al teoriei marxist-leniniste, este legătura strânsă cu viața, cu activitatea practică a constructorilor socialismului, cu realitățile concrete ale societății noastre. Științele sociale sint chemate să contribuie la explicarea acestor realități și, totodată, să-și aducă aportul la eforturile pentru transformarea revoluționară a societății, pentru înfăptuirea obiectivelor concrete ale construcției socialismului" (Nicolae Ceaușescu, Cuvântare la consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățământul superior, Editura politică, București, 1972, p. 14).

Perfecționarea activității de predare a științelor sociale

Științele sociale cuprind, în accepția generală, toate disciplinele care au ca obiect de cercetare diferitele aspecte sau laturi ale vieții sociale, cum sint: istoria, economia politică, științele juridice, filozofia, sociologia, etica etc. Dar în afara acestor discipline, care au un domeniu precis delimitat există și unele domenii care se găsesc la limita dintre științele sociale și cele ale naturii, dovedind tocmai legătura existentă între diferitele forme de mișcare a materiei, ca: antropologia, biologia, psihologia, geografia populației sau cea economică etc. Chiar în accepția curentă și restrânsă, științele sociale, ca discipline sau obiecte de predare în învățământul de cultură generală, cuprind domeniul dife-

rite, necesitînd prin aceste cunoștințe total diferențiate și o abordare deosebită a modalităților de predare. Științele sociale predate în școli răspund imperativului pedagogic actual de imbinare a informării cu formarea, pentru a da elevilor o cultură generală, absolut necesară pregătirii lor multilaterale și pentru a le forma totodată convingeri, atitudini și deprinderi care să contribuie la educarea lor potrivit cerințelor sociale actuale.

Una din cele mai importante probleme pe care trebuie să le rezolve școala și, în special, cadrele didactice care predau științele sociale în deplină concordanță cu programul stabilit de Plenara Comitetului Central al partidului din noiembrie 1971 și consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale din 8 noiembrie 1972, este aceea de a găsi cele mai bune metode care să contribuie la obținerea unor rezultate optime și mai rapide, în condiții mai mult sau mai puțin obișnuite, cu eforturi mai mici și economicoase.

Pentru perfecționarea continuă a predării cunoștințelor este necesar să avem în vedere două laturi care stau, de altfel, la baza întregii noastre culturi și anume tradiția și inovația. Tradiția în predare, viabilă, nu depășită, poate oferi condițiile realizării inovației, iar inovația, la rîndul său, poate face mai traică tradiția, ceea ce a reprezentat noul de ieri și care poate deveni bază a noului de azi și a tradiției de mine.

În domeniul instructiv-educativ nu este suficientă o receptivitate imediată față de noutățile oferite și prescrierea unor structuri didactice moderne, ci mai mult o analiză în vederea posibilității validării și propagării acestora, ținînd seama de rezervele impuse de practică, explicabile în cazul

unul proces de învățămînt tradițional.

În vederea perfecționării predării, preocuparea trebuie să fie unanimă, iar acțiunea trebuie coordonată pe linia modernizării la toate nivelele și legată de toate laturile procesului; adică de conținut, mijloace și metode. Acest lucru e necesar, pentru că îmbunătățirea predării presupune o serie de modificări față de modul de predare cu care s-au obișnuit după o anumită practică pedagogică oamenii și orice schimbare este uneori mai chinuitoare decît insuficiența sau raul obișnuit. În afară de aceasta, schimbarea presupune o cheltuială suplimentară de materiale și energie de care de cele mai multe ori nu poate dispune un singur om, ci trebuie antrenate conducerea de școli sau colective de profesori; pentru aceasta e nevoie ca inovațiile să fie dozate, pregătite și înțelese pentru a putea fi întîmpinate cu receptivitate, asimilate cu temeinicie și aplicate cu o anumită ingeniozitate, care de multe ori nu depinde numai de calitatea lor, ci într-o mai mare măsură de talentul profesorului.

Cele mai importante modificări în vederea perfecționării activității de predare trebuie operate în sfera conținutului, începînd cu programele și manualele, continuînd cu restructurarea conținutului lecțiilor în cadrul predării. Ne vom opri în cele ce urmează doar la unele observații care au darul să justifice necesitatea unor inițiative pe care le considerăm utile pe linia îmbunătățirii conținutului predării științelor sociale.

La economie și filozofie sau socialism științific, în mod deo-

Prof. ION ENACHE

(Continuare în pag. a VII-a)

Învățătura leninistă despre națiuni și contemporaneitate

Teoria leninismului creator subliniază că epocilor de transformare progresistă a structurilor economice și sociale le corespund epoci de înflorire a națiunilor și a statelor naționale suverane și independente, fapt ce subliniază rolul pozitiv pe care națiunile — ca forme obiective de comunitate umană — îl joacă în existența și conștiința popoarelor, în realizarea cerințelor unui stadiu nou de progres social.

Epoca contemporană se caracterizează prin imense transformări revoluționare în structurile și relațiile sociale și naționale, în instrumentele de producție, în știință și tehnică, prin încercări susținute pentru așezarea pe baze noi a raporturilor internaționale. Asistăm la formarea a noi națiuni și state naționale, la consolidarea celor cu mai vechi tradiții, la consolidarea și afirmarea tot mai puternică a tipului superior de comunitate umană — națiunile socialiste.

Reprezentând o concepție materialistă despre societate, marxism-leninismul a oferit pentru prima oară o explicație științifică națiunii ca fenomen social-istoric, evidențiind cu claritate legătura dialectică dintre conținutul relațiilor sociale și cele naționale, unitatea indisolubilă dintre elementul național și cel internațional în dezvoltarea socială, perspectivele înfloririi multilaterale a vieții naționale în condițiile socialismului. Învățătura leninistă ne arată că în raport cu formele de comunitate umană anterioare, națiunea reprezintă o colectivitate de oamenii istoricește constituită și caracterizată prin: comunitate de viață economică bazată pe o producție modernă și pe o pînă unică, comunitate de teritoriu, de limbă, de cultură și de particularități psihice ce se manifestă în cultura națională. Națiunile s-au constituit ca rezultat al unui amplu proces istoric progresist, într-o epocă de intensă dezvoltare a societății, îndeplinind la

rîndul lor rolul unui puternic factor de progres și civilizație.

Analiza realităților contemporane atestă faptul că procesul formării națiunilor și a statelor naționale este departe de a fi încheiat; pe întinse zone ale lumii acest proces se află abia la început. O vie expresie a forței cu care se impune procesul formării noilor state naționale e constituția amploarea fără precedent a luptei popoarelor din Africa, Asia și America Latină pentru eliberarea națională, pentru dezvoltarea și afirmarea lor de sine stătătoare în concertul națiunilor lumii. Chiar și în țările unde națiunea s-a constituit cu sute de ani în urmă, sentimentele naționale, năzuințele spre apărarea independenței și suveranității, spre utilizarea în folosul maselor muncitoare a resurselor și eforturilor proprii reprezintă factorii dinamizatori ai transformărilor democratice și progresiste cu caracter revoluționar.

Socialismul a deschis procesul ridicării națiunii pe o treaptă nouă, calitativ superioară de dezvoltare. Prin ansamblul prefacerilor radicale pe care le realizează în structura economică și socială, în conținutul puterii politice și în suprastructura societății, socialismul inaugurează o etapă nouă în dezvoltarea națiunii, conferă acesteia calitatea unui tip nou de comunitate umană, incomparabil mai unitară și mai omogenă decât națiunea burgheză. Cucerind puterea politică în stat și ridicându-se la rangul de clasă conducătoare a națiunii — cum sublinia K. Marx — clasa muncitoare a devenit exponentul întregii națiuni și așa a asumat răspunderea pentru dezvoltarea pe baze noi, superioare a unității întregului popor, pentru dezvoltarea multilaterală a națiunii socialiste. Conducerea societății de către clasa muncitoare — în frunte cu partidul comunist — a întregului proces

de dezvoltare economică, social-politică și spirituală la scara întregii colectivități naționale oferă cadrul obiectiv pentru îmbinarea justă a intereselor de clasă cu cele naționale, asigură condiții pentru promovarea fermă a idealului social de societate socialistă și comunistă. Înlăturînd stavilele în calea afirmării maselor populare, socialismul creează posibilități sporite pentru realizarea lor multilaterală, descătușează forțele și energiile lor inepuizabile, amplifică posibilitățile lor de afirmare în procesul muncii și al creației.

În procesul făuririi societății socialiste și al maturizării ei are loc afirmarea puternică a caracteristicilor fundamentale ale națiunii concomitent cu schimbarea caracterului unora dintre ele și și cu apariția unor trăsături noi, care consolidează și întăresc națiunea socialistă. Trebuie avut în vedere, în primul rînd, faptul că socialismul modifică conținutul și rolul comunității în viața economică. Cucerirea puterii economice din minile claselor exploatare, instaurarea proprietății socialiste în întreaga economie națională au permis trecerea la organizarea și planificarea socialistă a întregii producții materiale, la dezvoltarea echilibrată și armonioasă a ramurilor acestora, la făurirea bazei tehnico-materiale moderne. Pornind de la situația României de țară slab dezvoltată, P.C.R. a promovat o strategie-economică în care veriga de bază a constituit-o industrializarea socialistă în ritm accelerat, făurirea unui aparat de producție modern, de înaltă productivitate și eficiență. O ilustrare succintă a potențialului economic la care a ajuns națiunea noastră în anii socialismului este oferită de următoarele date: producția industrială globală crește în 1971 de 21 ori față de 1938, iar în cadrul acesteia, grupa „A” crește de 28 ori. Transformarea socialistă a agriculturii și înzestrarea ei cu tehnică modernă au permis dezvoltarea ei intensivă și multilaterală potrivit cu nevoile întregii națiuni. Ridicarea sistematică a nivelului de civilizație materială va ocupa în continuare locul primordial în programul național de dezvoltare socio-economică, în prognozele pe următoarele două decenii.

Socialismul a creat o nouă structură socială națiunii; clasele și categoriile sociale ce o formează — muncitorii, țărani, intelectuali și alte categorii de oameni ai muncii — au acumulat treptat trăsături calitative noi, de natură socialistă: relațiile dintre ele sînt de alianță, colaborare și cooperare în muncă, bazate pe comunitatea de interese, de teritorii și de idealuri.

GH. ILIE

(Continuare în pag. a IV-a)

Toate forțele sociale ale națiunii acționează unitar și convergent, sub conducerea partidului, în vederea realizării aceluiași obiective fundamentale, pe baza ideologiei marxist-leniniste. O expresie pregnantă a unității depline și reale a poporului nostru o constituie prietenia și frăția dintre oamenii muncii români și cei aparținând naționalităților conlocuitoare. Aceasta este una dintre marile cuceriri politice ale orinduirii noastre obținute pe baza unei politici naționale juste, marxist-leniniste, promovată cu fermitate de către partidul nostru. În lupta și activitatea comună, în ambianța relațiilor sociale noi de egalitate, echitate și democrație socialistă s-au format și cimentat sentimente de stimă și respect reciproc între oamenii muncii de toate naționalitățile, responsabilitatea înaltă patriotică și internaționalistă. Actualei etape de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, în dependență de transformările profunde de ordin economic, social, politic și spiritual îi corespunde și procesul de omogenizare socială și națională, apropierea continuă a condițiilor de muncă și de viață a celor de la orașe cu cele de la sate, perspectiva stingerii deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală. Totodată, asistăm la formarea unei concepții unice despre lumeași viață, bazată pe filozofia marxist-leninistă, ce cristalizează o etică nouă, înaintată, care conduce la formarea unui om nou — omul societății socialiste și comuniste.

Inspirate din realitățile și cerințele actuale și de perspectivă ale țării noastre, programele elaborate de Congresul al X-lea al partidului și de Conferința Națională, privind dezvoltarea economico-socială în următoarele două decenii deschid o perspectivă luminoasă națiunii noastre socialiste, o epocă de superioară civilizație materială și spirituală. Realizarea obiectivului strategic fundamental al acestui program — făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate — reclamă eforturi sporite din partea întregii noastre națiuni în direcția valorificării cât mai eficiente a potentialului său de muncă și de creație.

Un rol esențial în consolidarea unității națiunii noastre socialiste, în accentuarea omogenității ei îl au perfecționarea și consolidarea relațiilor de producție socialiste, dezvoltarea democrației. Mersul ascendent al societății noastre impune unitate și concordanță dialectică între dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor sociale de producție — în fiecare etapă. Răspunzând acestei cerințe imperioase, Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c. a adoptat noi

măsuri pentru ca întreaga activitate de conducere și organizare a economiei, a vieții sociale în ansamblu să se realizeze cu participarea nemijlocită a clasei muncitoare, a colectivelor largi de oameni ai muncii. Noua metodologie de elaborare a planului de stat de jos în sus, crearea consiliilor de control muncitorești și a comisiilor pe probleme în întreprinderile industriale, de transport și construcții, în unitățile apicole de stat, precum și în instituțiile de protecție și cercetări vor asigura lărgirea democrației muncitorești, o efectivă exercitare a funcției, nu numai de conducere, dar și de control de către colectivitate.

Întreaga activitate economică, politică și culturală a națiunii socialiste se desfășoară în limitele teritoriale în care statul își exercită suveranitatea sa. În interesele poporului și corespunzător voinței acestuia statul socialist înfăptuiește conducerea planificată, unitară a întregii activități sociale: de aceea perfecționarea activității statului, perfecționarea și lărgirea funcțiilor sale joacă rolul unei puternice pirghii integratoare a întregii națiuni, a tuturor activităților umane. Tot prin intermediul statului, națiunea socialistă formează raporturi noi și pe plan internațional. Partidul și statul nostru pornesc de la premisa că între interesele naționale și cele internaționale ale poporului există o deplină unitate și interdependență. Promovarea intereselor naționale ale fiecărui stat socialist, suveran și independent creează baza materială și spirituală trainică pentru înfăptuirea intereselor și sacinelor internaționale. Construind socialismul, fiecare popor îndeplinește o îndatorire națională, și, în același timp,

una internațională. Dezvoltarea și progresul țărilor socialiste corespund nu numai intereselor lor naționale, dar și intereselor generale ale socialismului. Cu cât fiecare țară socialistă este mai puternică și obține succese mai mari în creșterea economică, în dezvoltarea democrației, culturii și a bunăstării oamenilor muncii, cu atât mai importantă este contribuția sa la creșterea forțelor sistemului socialist mondial, la sporirea influenței sale în lume.

Națiunilor socialiste le revine răspunderea istorică de a oferi popoarelor care au stat secolă de-a rândul sub dominația străină exemplul unor noi relații internaționale bazate pe principiile egalității în drepturi, suveranității și independenței naționale, menite să asigure o conviețuire echitabilă și fructuoasă între state și popoare. P.C.R. și-a adus și-și aduce cu prisosință contribuția la elaborarea și înfăptuirea principiilor relațiilor de tip nou între statele socialiste, dar și nesocialiste, la lărgirea relațiilor de cooperare și colaborare dintre națiuni, la asigurarea unui climat de pace și securitate internațională. Pornind de la rolul deosebit al națiunii în socialism și în întreaga viață socială contemporană, de la faptul real că ea va reprezenta cadrul obiectiv necesar al făuririi societății socialiste și comuniste, Conferința Națională din Iulie a.c. a apreciat că înalta responsabilitate a P.C.R. este de a face și în viitor totul pentru dezvoltarea națiunii române, de a înfăptui și de acum înainte cu consecvență lupta înfloririi multilaterale a vieții materiale, a culturii spirituale, de a asigura manifestarea plenară a națiunii ca o uriașă forță dinamică a progresului întregii societăți.

La ora de educație cetățenească

Partidul și creația filozofică

În revoluția și construcția socialistă partidul nostru a pornit de la faptul că între general și particular există o unitate dialectică, că generalul se realizează în particular, viața fiind aceea care verifică, confirmă sau infirmă valabilitatea adevărilor generale. Studiind și aplicând în mod creator învățătura marxist-leninistă, P.C.R. a avut permanent în vedere condițiile concrete istorice, sociale și naționale, faptul că socialismul se construiește în continuarea istoriei și a culturii naționale. Totodată, partidul nostru studiază cu atenție experiența multilaterală a celorlalte popoare care construiesc noua orînduire socială. „A ține seama de tot ceea ce a făurit mai valoros inteligența umană este o cerință esențială a marxism-leninismului, care s-a făurit și dezvoltat prin însumarea și generalizarea teoretică a celor mai mari descoperiri ale științei, ale gândirii sociale, ale practicii revoluționare” (Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la adunarea festivă consacrată centenarului nașterii lui V. I. Lenin, Editura politică, București, 1970, p. 37).

Parte integrantă a creației valorice, filozofia — „flonrea cea mai înaltă a unei culturi”, cum o numea Hegel — este menită să dea sens și perspectivă acestei activități, să dea expresie criteriilor majore ale valorificării și ale îmbogățirii continue a sferelor culturii. Această nobilă misiune a filozofiei, în contemporaneitate, se leagă în esență de profunda revoluție pe care apariția marxismului a produs-o în gândirea umană, definind statutul științific al filozofiei, transformînd-o în îndreptar al acțiunii, al practicii.

Valorificarea marilor creații ale științei, literaturii și artei românești s-a împletit, de la început, în politica marxistă a culturii, adoptată de partidul nostru, cu prețuirea și preluarea gândirii filozofice înaintate, cu valorificarea tradițiilor școlii filozofice românești, ale cărei contribuții teoretice se află la înălțimea marilor creații teoretice contemporane.

În condițiile actuale ale dezvoltării filozofiei, ale reasezării pe temelii științifice marxiste a științelor sociale umanistice în genere, valorificarea filozofiei românești prezintă unele aspecte noi. Atitudinea critică în filozofie a trecut, în ultimii ani, printr-un proces de diferențiere, de nuanțare a aprecierii gândirii premarxiste și nemarxiste contemporane și, cu atât mai mult, a istoriei filozofiei românești. În acest context, se pune problema unei abordări

multilaterale a filozofiei noastre din trecut, a depășirii unei perioade în care, manifestînd predilecție pentru gândirea naturalistilor și ideile sociale înaintate, cercetătorii noștri rămîneau la o apreciere globală, nenuanțată, și uneori prea puțin obiectivă, a filozofiei nemarxiste din secolul XX. Astăzi sîntem cu toții de acord că nu mai putem trece cu vederea opera filozofică a lui C. Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu, I. Petrovici, L. Blaga etc., nu mai invocînd ideea că e vorba de o orientare idealistă. Mai mult, criticînd misticismul și iraționalismul „trăirismului”, nu sîntem îndreptățiți să extîndem aceleași aprecieri și asupra unor sisteme de gândire cu o structură mai complexă și contradictorie, cum sînt cele ale autorilor menționați mai sus.

Să ne înțelegem bine. Nu este vorba de a renunța la principiul partinității în filozofie, de a proceda necritic, fără a disocia ceea ce constituie realmente un aport pozitiv la dezvoltarea culturii, de ceea ce este negativ, idealist în opera unor gânditori români din trecut. O apreciere critică obiectivă nu poate însă să nu desprindă realele contribuții ale lui Motru, Negulescu, Blaga în filozofia culturii, în axiologie și chiar în definirea esenței și funcțiilor filozofiei. Aceasta, întrucît dialectic procedînd, criticul marxist trebuie să distingă între interpretarea idealistă sistematică și problematica reală a filozofiei ca domeniu al creației valorice, ireductibil la punctul de vedere ideologic pe care se situează un anumit gânditor. Tocmai o asemenea înțelegere ar scuti pe mulți de a căuta neapărat „elemente materialiste”, atunci cînd e vorba să se valorifice un filozof (este cazul discuțiilor de acum cîtiva ani în jurul operei lui Mircea Florian). Sistemul analizat trebuie luat așa cum este el, cu contradicțiile și sensurile lui majore, și nu reexpus în vederea realizării unei aprecieri pe care o dorește criticul. Chiar un sistem de gândire materialist, cum este cel al lui Conta, nu cîștigă cu nimic și nici nu-și schimbă locul în istoria filozofiei dacă încercăm să demonstrăm că, în anumite soluții, se apropie de materialismul dialectic.

Abordarea dialectică, multilaterală a fenomenului filozofic românesc în raport cu filozofia universală și din perspectiva gândirii marxiste este cu atât mai necesară, cu cît sîntem nevoiți să constatăm că, tocmai în domenii în care am avea tradiții (axiologie, filozofia istoriei, filozofia culturii,

filozofia omului, filozofia acțiunii), se fac astăzi eforturi pentru a lichida rămînerea în urmă. Și se observă adesea, cu uimire că, în aceste domenii, gînditorii români nu au fost mai prejos de filozofii reprezentativi ai contemporaneității. Numai o bună cunoaștere a gândirii secolului nostru ne va permite să discernem între universal și specific în istoria filozofiei, între ceea ce este influență (actuală sau din tradiție) și originalitate. Tot o bună cunoaștere, dezbateri informate, în cunoștință de cauză, vor ajuta mult la delimitarea și definirea obiectului unei istorii a filozofiei românești, care să se distingă de istoria științelor, de istoria doctrinelor economice, sociologice, politice și să valorifice opera gînditorilor de orientare nemarxistă.

Dezbateră creatoare a problematicii filozofice la nivel contemporan, precum și valorificarea și integrarea tradițiilor înaintate sînt solicitate în mod deosebit de stadiul actual al creației filozofice și al creației în cultura socialistă din țara noastră. Partidul nostru încurajează și stimulează dezbaterile vii, creatoare, schimbările și confruntările de opinii între cercetători; acestea au menirea de a contribui la lămurirea problemelor, la înțelegerea fenomenelor actuale ale construcției socialiste și ale culturii noi socialiste, ale vieții și ale practicii. Așa cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, dezbateră tuturor problemelor actuale trebuie realizată într-un climat de obiectivitate, în cadrul discuțiilor, trebuie ascultate toate părerile; nimeni nu poate pretinde că a spus ultimul cuvînt într-o problemă sau alta și că orice alte păreri sînt nemarxiste” (Rolul conducător al partidului în etapa desăvîrșirii construcției socialismului, Editura politică, București, 1967, p. 48).

Prin toată activitatea sa, partidul nostru își aduce contribuția — alături de celelalte partide comuniste — la dezvoltarea și îmbogățirea tezaurului teoretic și practic al marxism-leninismului, la dezvoltarea științei, la făurirea socialismului și a comunismului. „În legătură cu aceasta este bine — scrie tovarășul Nicolae Ceaușescu — să ne reamintim avertismentul lui Marx și mai tirziu al lui Lenin, după care tezele teoretice ale socialismului, concepute de ei, nu trebuie văzute ca ceva inuabil, elaborate o dată pentru totdeauna. Este necesar să se înțeleagă că marxism-leninis-

ALEXANDRU BOBOC

(Continuare în pag. a VI-a)

ERSPECTIVE

Perfecționare didactică

poate fi identificat cu vreun sistem existent în alte țări.

Noua etapă în dezvoltarea acțiunilor de perfecționare ar urma să deschidă mai larg interesul cadrelor didactice pentru toate formele de perfecționare nu numai pentru cele în care sînt direct interesate, ci și activitățile legate de obținerea gradelor didactice și a deplasării. În acest sens, preocuparea fundamentală a Institutului central și a filialelor sale trebuie să rămână organizarea sistematică a studiului individual și a asigurării condițiilor acestui studiu în spiritul exigențelor educației permanente.

Studiul individual presupune programe elaborate cu înalt simț de responsabilitate științifică, care să reflecte progresul continuu al științelor. Institutul cu filialele sale un din ce în ce mai mult accent pe elaborarea unor asemenea programe care să fie difuzate întregului corp didactic și nu numai celor care din cînd în cînd sînt chemați să urmeze și cursuri de perfecționare. Programele rămân însă eficiente dacă nu se pun la dispoziția corpului didactic și materialele necesare pentru studiul individual. Și în acest sens, Institutul a inițiat acțiuni fie prin catedre, fie prin Biblioteca centrală pedagogică. În corelație cu măsurile de îmbunătățire a sistemului de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală se impun și reexaminarea modalităților de acordare a gradelor didactice.

Activitatea de perfecționare nu este de competența exclusivă a Institutului central și a filialelor sale; societățile științifice, Casele corpului didactic, Inspectoratele școlare și unitățile școlare au înscris în programele lor tematici de perfecționare. Pentru a evita repetițiile, paralelismele, este cu totul necesar ca activitatea de perfecționare să fie astfel organizată încît formele societăților științifice, Caselor corpului didactic, Inspectoratelor școlare și unităților școlare să nu bîndă.

Noua fază sau etapă care se profilează în sistemul de perfecționare implică și o apropiere mai strînsă a secțiilor Institutului central și a filialelor sale de activitatea educațională din țara noastră.

**Prof. dr. docent
DIMITRIE TODORAN,**
rectorul Institutului central
de perfecționare a personalului
didactic

„Didactica“

ora se pot realiza un număr mare de experiențe. Aș menționa dintre acestea: osciloscopul, trusele pentru microconductoare, electrochimie, electrostatică și alte mijloace moderne pentru disciplinele: fizică, biologie, matematică, limba română.

Red. — Și acum, o succintă trecere a revistei a ceea ce va produce „Didactica“, în anul 1973, pentru nevoile învățămîntului nostru tot mai modern și mai complex.

Ing. Traian Grădescu: Anul 1973 duce colectivului nostru perspective și mai bune, odată cu intrarea în funcțiune, de la 1 ianuarie, a noii fabrici, construită în complexul Institutului politehnic București. Dotarea modernă, organizarea superioară a producției, perfecționarea și sporirea tehnologiilor de fabricație în noua fabrică, constituie tot atîtea premise pentru perfecționarea apa-

ratajului și a celorlalte mijloace de învățămînt și pentru asimilarea unei aparaturi cu caracteristici superioare, îmbunătățirea calității și funcționalității mijloacelor pe care le producem. Aceste condiții au fost deja pregătite, din acest an, cînd am asimilat și introdus în fabricație, pentru anul 1973 noi mijloace de învățămînt. Dintre acestea menționez: aparatul de măsură universal, cu 18 domenii de măsurare, laboratorul de fizică pentru școala generală, care permite efectuarea a 130 experiențe pentru 10 grupe de elevi, trusa de optică, fizică și geometrică, mobilierul pentru laboratoarele de fizică, chimie și biologie, trusele de disecție pentru biologie, setul de fosile, setul prezentînd dentiția la mamifere, trusa de modele structurale pen-

tru chimie, un nou laborator lingvistic, ș.a.m.d. De altfel, mare parte din aceste produse au putut fi cunoscute de cadrele didactice, încă în vară, fiind prezentate la Expo '72, în premieră. Ne propunem asimilarea și a altor mijloace didactice așteptate de școala noastră, ca: retroproiectorul, laboratorul de fizică pentru liceu, de chimie și biologie, aparatură pentru învățămîntul programat și pentru verificarea cunoștințelor, aparatură pentru însușirea tehnicii automate de calcul, mărirea gamei aparatelor de măsură, aparatură pentru învățămîntul superior, dezvoltarea producției de aparatură audio-vizuală ș.a.m.d.

HRISTU CĂNDROVEANU

Editura didactică și pedagogică

În cele două decenii de activitate în slujba propășirii școlii socialiste românești, Editura didactică și pedagogică a tipărit 13 688 de titluri (manuale, cursuri universitare, lucrări de larg interes), într-un tiraj impresionant: 398 367 000 de exemplare.

Valoarea acestora — expresie a efortului material pe care statul nostru l-a făcut — este impunătoare: 2 397 815 000 de lei.

Pe compartimente, aceste cifre se defalcă astfel:

Manuale pentru nevoile învățămîntului de cultură generală: 8 496 de titluri, într-un tiraj de 371 838 000 de exemplare, în valoare de 2 134 056 000 de lei.

Sectorul de manuale tehnice: 2 368 de titluri, în 9 539 000 de exemplare, în valoare de 88 149 000 de lei.

Cursuri universitare: 1 710 titluri, într-un tiraj de 4 346 000 de exemplare, ceea ce valoric înseamnă 72 302 000 de lei.

Lucrări de pedagogie și de interes general: 1 100 de titluri, în 12 644 000 de exemplare. Valoric, lucrările din această categorie se ridică la suma de 103 308 000 de lei.

Pentru anul 1973, se vor tipări 1 184 titluri, dintre care: 330 manuale pentru școlile generale, 386 manuale pentru învățămîntul liceal (care sînt grupate astfel: 202 manuale pentru liceele de cultură

generală și 184 pentru liceele de specialitate).

Pentru nevoile școlilor profesionale, tehnice și postliceale se vor edita 93 de titluri de manuale.

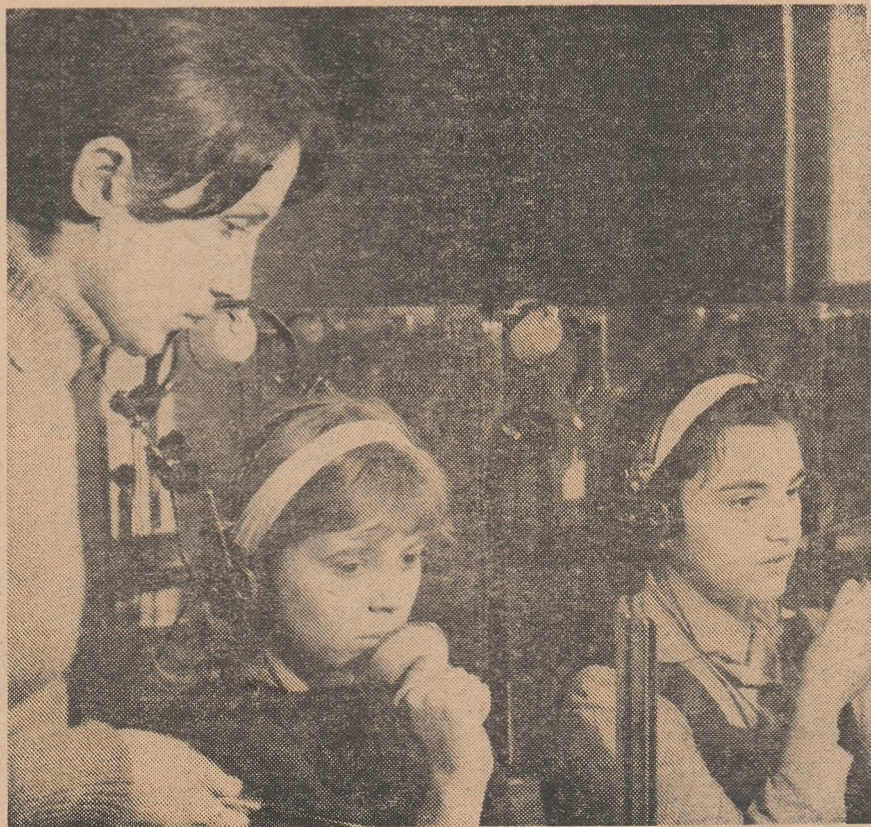
Învățămîntului superior îi sînt oferite 112 titluri de cursuri.

Literatura pedagogică și de interes general: 127 de lucrări noi. Alte 130 de titluri reprezintă materiale didactice: hărți geografice și istorice, planșe etc. Tirajul total va cunoaște în anul 1973 o creștere de la 20 000 000 de exemplare la 30 000 000 de exemplare, iar valoric de la 170 000 000 de lei la 215 000 000 de lei. Și aceasta, în condițiile transmisibilității manualelor.

Pentru elevii secțiilor și școlilor cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare (maghiară, germană, ucraineană, sîrbă, slovacă, cehă, bulgară, polonă, turcă și greacă), planul editorial prevede în anul 1973 manuale școlare într-un tiraj de peste 1 500 000 exemplare.

În scopul adîncirii programelor școlare vor fi editate caiete de lucrări pentru elevi la diferite discipline; de asemenea, culegeri de probleme, texte literare, lucrări de exerciții gramaticale. Elevii claselor speciale vor beneficia de o serie de lucrări adecvate programelor acestor clase.

NICOLAE SORIN

Intr-unul din cabinetele audio-vizuale ale Liceului „Ion Neculce” din București

Casa corpului didactic și Inspectoratul școlar al județului Dimbovița au organizat de curînd, în sala de festivități, „1 Mai”, din Pucioasa, un simpozion închinat memoriei lui Gh. N. Costescu — distins pedagog, autor de manuale și organizator al școlii românești — cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naștere. O asistență numeroasă, formată din cadre didactice din întregul județ și locuitori ai satului Șerbănești-Pucioasa — locul nașterii omagiatului — a audiat 10 comunicări de o înaltă înuță. Au participat, cu deosebite intervenții, academicianul Miron Nicolescu, președintele Academiei R.S.R., prof. univ. dr. docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei R.S.R., dr. Radu Tomoiagă de la Institutul de filozofie din București, dr. Corneliu Constantinescu, dr. Gh. Părnuță, de la Universitatea București, precum și cîțiva apreciați profesori din perimetrul dimbovițean (Prof. Lucian Grigorescu).

Organizată sub egida Inspectoratului școlar și a Casei corpului didactic, întrîirea directoarelor din unitățile preșcolare din centrele județului Vaslui — prima de acest gen în județ — și-a propus să valorifice experiența pozitivă cîștigată în munca de îndrumare și control a cadrelor de conducere de la grădinițele de copii și a oferit un variat și bogat material demonstrativ referitor la mijloacele și modalitățile practice de lucru. (Educatore Natalia Adrian).

Sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Uniunii artiștilor plastici, a Ministerului Educației și Învățămîntului și a Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, Societatea profesorilor de muzică și desen din R. S. România organizează, la începutul lunii martie 1973, la sala Dalles din București, „Expoziția republicană de pictură, sculptură și grafică a profesorilor de arte plastice”. Vor participa pictori, sculptori și graficieni, cadre didactice din școli generale și licee, licee de artă plastică și institute de artă plastică. Lucrările se vor depune pînă la data de 10 ianuarie 1973, la sediile Institutului de artă plastică „Ion Andreescu” din Cluj (lector univ. Paul Sima), Casa corpului didactic din Iași (la direcțiune), Liceul de arte plastice „Nicolae Tonitza” din București (la bibliotecă) și Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București. (Lector univ. Virgil Demetrescu Duval).

Printre numeroasele manifestări consacrate comemorării a 60 de ani de la moartea lui Spiru Haret se inserie și aceea organizată de Liceul „Spiru Haret” cu sprijinul Muzeului pedagogic al Institutului de științe pedagogice. În sediul liceului ce poartă numele marelui pedagog a avut loc o microsesiune de referate ale elevilor din clasa a XII-a reală. În prezența direcției și a cadrelor didactice din școală, numeroși elevi au ascultat comunicările despre: „Viața lui Spiru Haret”, „Activitatea științifică a lui Spiru Haret”, „Spiru Haret și cultura românească”, „Spiru Haret și legislația sa școlară”, „Patriotismul lui Haret”.

Valoroasa expoziție de fotocopii (cuprinzînd manuscrise, lucrări științifice didactice, pedagogice, opera legislativă a lui Spiru Haret), inițiată și organizată de Institutul de științe pedagogice, a ilustrat elocvent referatele elevilor.

Sub auspiciile Comitetului județean al P.C.R., Inspectoratul școlar al județului Olt a organizat, recent, la Slatina, un simpozion consacrat modernizării învățării fizicii și chimiei.

Întîlnirea a prilejuit un util schimb de vederi între profesorii de fizică și chimie de la liceele și școlile generale din județ cu reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, Institutului de științe pedagogice București și cu autori de manuale școlare. Dezbaterile s-au referit la problemele ale introducerii noii tehnologii didactice la cele două discipline, la perfecționarea cadrelor didactice și la aspecte ale utilizării manualelor didactice și a altor mijloace auxiliare necesare învățării fizicii și chimiei. (Prof. Alex. Burcin).

Reînnoiti-vă abonamentele pe anul 1973 la revista „TRIBUNA ȘCOLII”. Prețul unui abonament pe 12 luni este de 52 lei, pe 6 luni de 26 lei, pe 3 luni de 13 lei.

De ziua Republicii

De ziua Ta, măreții lii ai țării
Ți-au impletit cununa cea mai slintă
Din inimi tinerești ce se avintă
Fremătătoare spre azurul zării.

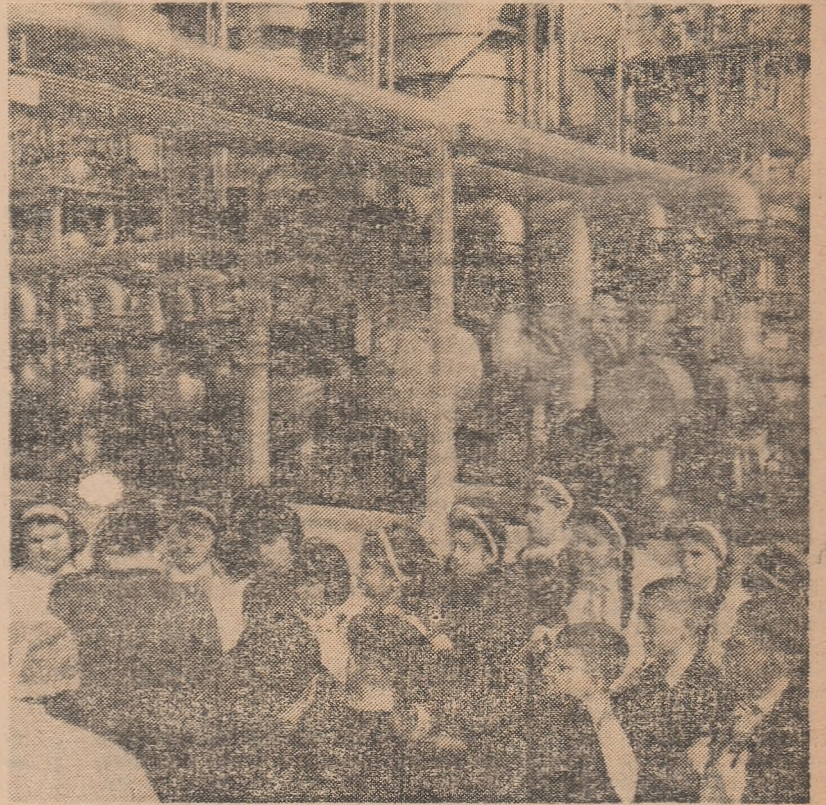
S-au îmbrăcat, de ziua Ta, bătrînii
Cei neînfrinți din totă-n fiu ai gliei
Cu aurul din mările cimpiei
Sub care dorm de secole străbunii.

De ziua Ta s-au îmbrăcat Carpații
Cu mantii lungi de-argint căzută din aștri
Țișnesc din piscuri vulturii sihaștri
Și-n dar ți-aduc sclipiri de constelații.

M-am îmbrăcat și eu, iubită mamă,
Cu zorii cei mai puri ai dimineții;
Spre tine îmi îndrept văpaia vieții.
Glasul tău-nalt prin ore, viu, mă cheamă!

Prof. ION BOCANET
(născut în anul 1947)
Școala generală nr. 2,
Făraoni, jud. Bacău

DIN REALIZĂRILE REPUBLICII

Pionieri în vizită
la Rafinăria Brazi

Învățămîntul, ca și cercetarea științifică, au fost promovate prin politica științifică a partidului și statului nostru la rangul de activități sociale de importanță capitală pentru construcția socialistă.

Pe măsură ce această construcție înaintează, se amplifică și însoțită rolurile acestor forme de activități ale societății noastre, devin mai strîns legate de progresul general, se afirmă mai pregnant în viața socială, impletindu-se și sprijinindu-se reciproc. Într-o țară în care școala generală a pășit de la cele patru clase primare, pe care le cerea învățămîntul obligatoriu, altădată — fără a reuși să le și asigure în masele de analfați care abundau, mai ales în mediul rural — la învățămîntul de 10 ani, pornit să se generalizeze la 12 ani, problema legăturilor dintre diversele forme și trepte de învățămînt capătă o acuitate și o permanență incontestabile.

În particular, legătura dintre învățămîntul superior și învățămîntul mediu trebuie să stea permanent în atenția generală și cu atât mai mult în preocupările oamenilor școlii. Într-adevăr, nevoia de specialiști de nivel universitar crește odată cu ridicarea nivelului tehnic al producției materiale și spirituale, devenind imperioasă în etapa actuală de dezvoltare multilaterală a societății noastre. Or, rezervorul de aspiranți la acest titlu care atestă o pregătire superioară este învățămîntul mediu cu diversele lui forme: teoretic, tehnic, economic, artistic. De aceea, învățămîntul superior, în calitate de beneficiar și utilizator al producției de valori umane a învățămîntului mediu, este organic interesat în această producție, de care depinde însăși existența sa și valoarea viitoare a propriei sale producții de specialiști de nivel universitar.

Această legătură, deși evocată în mod curent, n-a fost totdeauna cultivată, întărită și controlată. Învățămîntul superior mulțumindu-se să sublinieze importanța esențială a celui mediu, făcîndu-l cu convingere responsabil de pregătirea de bază a studenților. Este drept că de foarte mulți ani se obișnuiește ca acele facultăți la care nu se intruneste un număr mare de candidați pe fiecare loc la examenul de admitere să ia legătura cu liceele prin unii membri distincți ai corpului lor profesoral, organizînd vizite și prezențieri ale specificului învățămîntului superior ale vieții din facultăți, ale

PARALELE NEMATEMATICE

perspectivelor pe care le oferă absolvenților. Totuși, acest fel de legătură nu s-a dovedit decît parțial eficientă, fiind ocazională și vizibil interesată, astfel încît în ultimii ani s-a pășit la forme mai adecvate de contacte între cele două trepte de învățămînt, pe care le vom urmări în particular în domeniul învățămîntului matematic care ne este mai familiar. Acesta, credincios unei tradiții stabilite de peste 75 de ani, își cultivă speranțele, viitorii studenți, prin competiția calmă, dar nu mai puțin pasionantă, a rezolvării de probleme publicate în reviste de matematică. Gazeta matematică are în acest domeniu primul vechimii, dar nu și exclusivitatea, întrucît și alte reviste matematice au servit sau servesc teluri analoge.

Olimpiadele de matematică organizate de Societatea de științe matematice, cu o amploare de competiție de masă de mulți ani, stimulează numeroși elevi să-și încerce forțele, să-și controleze aptitudinile prin concursuri pe faze din ce în ce mai strînse, care descoperă în fiecare an elemente valoroase, talente tinere, ambiții nobile care se îndreaptă cu pasiune și hotărîre spre învățămîntul superior, în primul rînd, spre învățămîntul universitar de matematică.

În toate aceste acțiuni rolul profesorilor de matematică din învățămîntul mediu este de primul ordin, ei fiind descoperitorii și cultivatorii de aptitudini, conducătorii primilor pași spre carierele matematice și, în consecință, au mari merite și drepturi legitime la recunoștință din partea viitorilor studenți ca și a învățămîntului superior.

Cu ce răspunde învățămîntul universitar de matematică acestor inițiative și sarcini din care învățămîntul mediu își face, prin mulți dintre profesorii săi, un punct de onoare, o vocație?

Modernizarea învățămîntului a pus numeroase și grave probleme

pretutindeni, în toate țările impunînd reconsiderarea manualelor, metodelor, culegerilor de probleme, obiectivelor învățămîntului mediu de matematică. Majoritatea profesorilor a fost pusă în situația de a preda capitole noi, ca structură și limbaj, trebuind să devină ei înșiși elevi, să se recicleze pentru a putea face față cerințelor noi, bazate pe alte tehnici, pe noțiuni mai generale, pe formalisme mai abstracte, pe raționamente mai subtile, mai riguroase.

În întîmpinarea acestor cerințe, învățămîntul universitar de matematică a venit de mai mulți ani, prin întocmirea manualelor, conferințe și lecții orientative pentru profesori ca și pentru elevi. Editarea manualului de analiză matematică pentru învățămîntul mediu, elaborat de prof. N. Dinculeanu, de la Facultatea de matematică-mecanică a Universității din București, cu mulți ani în urmă, a stîrnit la acea epocă cele mai tulburătoare ecouri, mergînd de la entuziasm, la teama de exces de noutate, de imposibilitatea de a fi asimilat de elevi. Experiența a arătat însă că aceste temeri nu erau întemeiate decît acolo unde profesorul nu avea capacitatea sau voința de adaptare. De atunci au mai fost elaborate și alte manuale și programe analitice noi cu contribuția membrilor învățămîntului superior de matematică.

Contribuția acestora s-a manifestat și se manifestă și prin alte acțiuni ca: îndrumarea lucrărilor în cercurile de elevi, pregătirea pe o scară largă a candidaților la examenele de admitere, întîlniri cu elevii doritori de a se informa și orienta în privința învățămîntului și perspectivelor de cariere ale studenților facultăților de matematică.

Mai mult decît atât, odată cu înființarea claselor speciale de matematică, profesori, conferențieri, rectori, asistenți dintre cei mai valoroși au predat lecții la aceste clase,

exercitînd desigur o influență considerabilă atît asupra pregătirii, cît și asupra orientării elevilor acestor clase spre matematică sau spre alte ramuri ale științei bazate substanțial pe matematică.

În ultimii doi ani, la solicitarea Inspectoratului școlar al municipiului București, colective de cadre didactice tinere din Facultatea de matematică-mecanică a Universității din București și de cercetători de la Centrul de calcul al Universității București au predat lecții și au ținut conferințe pentru elevi și profesori ai acestor clase speciale de matematică și informatică, ai liceelor economice, în vederea aprofundării unor discipline prezentate sub forma modernizată, sau nou introduse în învățămîntul matematic mediu.

Întrucît acest învățămînt nu dispune încă de manuale pentru aceste discipline, aceste colective au elaborat într-un timp record manuale de calcul numeric, informatică, algebră liniară, logică și teoria mulțimilor, cu titlu experimental. Este remarcabil faptul că deși autorii acestor manuale nu au o experiență îndelungată de predare în învățămîntul mediu, manualele elaborate de ei au calități pedagogice demne de a fi relevate, unele fiind chiar surprinzător de clare, sistematice și atrăgătoare. Să nu uităm că Societatea de științe matematice editează de-a lungul ultimilor 15—20 de ani o colecție bogată de broșuri și monografii de matematică pentru profesorii din învățămîntul mediu. Multe, cele mai multe dintre aceste cărți, sînt semnate de cadre didactice din învățămîntul superior și duc pînă în cele mai îndepărtate centre de învățămînt din țară cunoștințe prețioase și actuale de nivel superior sau elementar, constituind un fond deosebit de valoros de informație și documentare matematică de bună, de excelentă calitate.

Dacă mai adăugăm numeroasele consfătuiri organizate de Societatea de științe matematice pe teme de învățămînt matematic mediu, cu participare activă a cadrelor de învățămînt superior alături de cele de învățămînt mediu în fiecare an și în numeroase centre de învățămînt din țară, se poate trage concluzia că legătura dintre învățămîntul superior și cel mediu de matematică este bilaterală, concretă și fructuoasă.

Acad. NICOLAE TEODORESCU

TENDINȚE ȘI PERSPECTIVE ALE ȘCOLII ROMÂNEȘTI DE LINGVISTICĂ MATEMATICĂ

Interlocutor: prof. univ. dr. docent SOLOMON MARCUS

— Putem vorbi acum de o școală românească de lingvistică matematică ?

— Numeroși tineri cercetători desfășoară activități interesante în domeniul lingvisticii matematice. Lector univ. Alexandru Dincă și-a încheiat redactarea tezei de doctorat, în care tratează o problemă de o mare însemnătate teoretică și practică: distanța contextuală. Este vorba de a se găsi o măsură cât mai fină a deosebirii de comportare contextuală a două fraze (sau a două cuvinte). Orice progres în studiul acestei probleme are consecințe interesante în probleme ca aceea a stabilirii gradului de sinonimie între două expresii. Cu cât distanța contextuală dintre aceste expresii va fi mai mică, gradul lor de sinonimie va fi mai mare. Numeroși alți matematicieni, ca lector C. Crăciun de la Universitatea din București, lector G. Orman de la Universitatea din Brașov, asist. univ. C. Cîslaru de la Institutul politehnic din București, asist. univ. E. Popescu de la Universitatea din Brașov, asist. univ. M. Mihalăi și asist. univ. C. Răischi de la Academia de Științe economice, desfășoară cercetări în domeniul lingvisticii algebrice, dar ele au un caracter prea tehnic pentru a putea fi prezentate aici.

— Care este situația în domeniul poeziei matematice ?

— În domeniul poeziei matematice aș menționa cercetarea întreprinsă de către asist. univ. Tudor Bălănescu de la Centrul de calcul al Universității din București asupra variantelor baladei „Miorita”. Această cercetare urmează să fie publicată în „Revista de folclor”. Se știe că există sute de variante ale acestei balade. Problema comparării lor din punctul de vedere al gradului de apropiere structurală reclamă instrumente matematice foarte fine și nu va putea fi rezolvată complet fără ajutorul calculatorului. Pentru că tot vorbim de calculator, mă voi referi și la cercetările recente ale inginerului și lingvistului Mihai Dinu, care se ocupă de mai mulți ani de investigarea matematică a teatrului și a reușit să stabilească, cu ajutorul calculatorului, un inventar foarte complex de parametri ai piesei „O scrisoare pierdută” și să găsească și semnificația artistică a acestor parametri, ajungând la concluzii care nu vor putea fi ignorate de cercetătorii viitori ai teatrului lui I. L. Caragiale. Analize matematice similare a întreprins și pentru piese clasice franceze (în special, Moliere și Racine), precum și pentru unele piese contemporane, cum ar fi „Cui îi e teamă de Virginia Woolf?” de Edward Albee. Îmi pare rău că nu pot intra aici în detalii. Trimit însă pe cei dornici să afle mai mult la numerele recente din „Cahiers de linguistique théorique et appliquée”.

Interesante cercetări de poezie matematică mai întreprind L. Popa Burcă și L. Vaina Pușcă, cercetătoare la Centrul de cercetări fonetice și dialectale ale Academiei, dar aceste cercetări au un grad de tehnicitate care nu-mi permite să le prezint aici.

— Stim că lingvistica matematică românească și-a câștigat un renume internațional. Sînt mulți cercetători din alte țări care vin la noi la specializare în acest domeniu. Ne-ați putea exemplifica ?

— O seamă de matematicieni și lingviști străini care doresc să-și perfecționeze pregătirea în domeniul lingvisticii matematice vin în țara

noastră pentru stagii care merg de la câteva săptămâni la câteva luni. Pentru a mă referi doar la anul 1972, voi da trei exemple: asist. univ. Maria Semeniuk de la Facultatea de matematică a Universității din Varșovia a efectuat un stagiul de două săptămâni (mai efectuase unul în 1970) în vederea elaborării tezei sale de doctorat asupra configurațiilor sintactice în lingvistica algebrică, teză pentru care prof. H. Rasiowa, șefa catedrei de logică matematică de la Universitatea din Varșovia, ne-a solicitat să funcționăm ca referent. Prof. dr. Liliane de Ryck, președinta Departamentului de limbi și literaturi române al Universității din Anvers (Belgia) a fost îndrumată să vină în țara noastră de către prof. Leo Apostel (o somitate în domeniul logicii) pentru un stagiul de perfecționare, în vederea cursului de lingvistică matematică pe care prof. de Ryck îl inaugurează acum la Universitatea din Anvers. Un exemplu deosebit de semnificativ ni se pare a fi cel al prof. dr. Veronica Du Veu, director al Institutului de lingvistică al Universității din Norwich (Anglia). Ea se află la București pentru un stagiul de două luni și jumătate nu numai pentru interesul personal pe care îl manifestă față de lingvistica matematică, dar și în legătură cu o problemă mai serioasă care preocupă Institutul de lingvistică pe care îl conduce: acest institut a stabilit o colaborare cu Centrul de calcul al Universității din Norwich, în vederea introducerii unui curs de lingvistică matematică la această universitate și experiența românească în acest domeniu a fost considerată decisivă.

— Se reflectă și pe alte planuri acest interes al specialiștilor din alte țări pentru cercetarea românească în lingvistica matematică ?

— Numeroși cercetători străini lucrează cu ideile și în problemele puse de școala românească de lingvistică matematică. În U.R.S.S., dr. I. I. Revzin, de la Institutul de studii slave al Academiei, a dedicat numeroase cercetări acestor probleme. În R. S. Cehoslovacă matematicieni ca L. Nebesaj sau B. Zelinka pot fi considerați ca aparținând, prin problematică și metodele folosite, școlii românești de lingvistică matematică. Profesorul Barron Brainerd de la Universitatea din Toronto (Canada) este de mai mulți ani, prin numeroase lucrări ale sale, fidel problemelor și metodelor dezvoltate la noi. I-aș mai putea adăuga, în aceeași ordine de idei, pe prof. Yves Gentilhomme de la Universitatea din Besançon, pe prof. Georges Van Hont de la Bruxelles și pe mulți alții, numărul lor fiind foarte mare. De altfel, simpla răsfoire a periodicelor românești de specialitate arată cât de mulți specialiști străini își publică la noi cercetările lor de lingvistică matematică.

Aș mai menționa faptul că în seria internațională „Current Trends in Linguistics” capitolul consacrat lingvisticii matematice în Europa, ne-a fost incredintat nouă, iar o serie de periodice internaționale, ca „Discrete Mathematics”, „International Journal of Computer Mathematics”, „Poetics” și „Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik” ne-au ales în comitetele lor de redacție.

— Există la noi în țară și alte cercetări de lingvistică matematică în afara celor inițiate de matematicieni ?

— Colegul meu prof. dr. docent Emanuel Vasiliu, de la Universitatea

din București, este autorul unor interesante cercetări privind utilizarea logicii matematice în semantică, domeniu în care a publicat de curând o monografie în limba engleză la editura „Mouton” din Olanda. Tot prof. Em. Vasiliu a format la noi în țară o școală de lingvistică transformțională și este, împreună cu Sanda Golopentia-Eretescu, autorul cărții „Sintaxa transformțională a limbii române”. Trebuie să explic aici că lingvistica transformțională constituie un curent foarte important în lingvistica contemporană, la baza căruia stă ideea de a utiliza, pentru activitatea lingvistică a creierului uman, modele similare celor pe care logica matematică le utilizează mai demult pentru investigarea activității logice a creierului uman.

Aș mai menționa cercetările de statistică a sunetelor și a fenomenelor, întreprinse de către Alexandru Rocerici și Constant Maneca. Amîndoi au făcut o specializare de un an la Universitatea Stanford din S.U.A.

— Cum decurge colaborarea între matematicieni și lingviști ?

— Lingvistica matematică românească a beneficiat de la început de sprijinul și îndrumarea academicienilor Alexandru Rosetti, Miron Ni-

colescu și Grigore Moisil. Desigur că activitatea într-un domeniu interdisciplinar ca acel al lingvisticii matematice nu este lipsită de susceptibilitate și animozități. Totuși, trebuie să observ că există o bună colaborare între lingviști și matematicieni și cred că cei care lucrează în alte domenii interdisciplinare pot lua ca exemplu pentru propria lor activitate modul cu care lingviștii colaborează cu matematicienii.

— Ce ne puteți spune despre utilizarea în practică a cercetărilor de lingvistică matematică ?

— Studiul limbajelor formale, ramură centrală a lingvisticii matematice, constituie baza teoretică a teoriei limbajelor de programare la calculatoare electronice. Mulți dintre matematicienii noștri care lucrează în informatică, se interesează de problemele lingvisticii matematice. I-aș menționa pe matematicianul Alexandru Teodorescu, care pregătește un studiu despre limbajul de programare ASIRIS, pe cercetătorii Maria Bodnăras și Radu Nicolescu, de la Universitatea din București, care întreprind cercetări deosebit de interesante privind funcțiile recursive, teoria automatelor și teoria limbajelor formale. Cercetările lor sînt semnificative pentru stadiul contemporan al cercetării limbajelor de programare, care a încetat să fie un studiu empiric, fiind acum legat organic de cele mai moderne capitole ale algebrei și logicii matematice.

Dar utilizările lingvisticii matematice nu se opresc la limbajele de programare. Problemele de criptografie, dictionarele de frecvență (care dau, pentru fiecare limbă, ordinea de utilizare a cuvintelor), problemele predării limbilor străine beneficiază larg de rezultatele obținute prin aplicarea teoriei probabilităților și teoriei informației în lingvistică.

Problemele de documentare automată sînt studiate cu ajutorul limbajelor formale și avem și colaborări de această natură.

Nu lipsesc, dintre cei care ne frecventează în calitate noastră de matematicieni care se ocupă de lingvistică, nici medicii, folcloriștii, muzicologii, specialiștii în artele vizuale și mulți alții, dar este greu să explicăm aici toate aceste interferențe.

Convorbire consemnată de
L. HARALAMBIE

Autobiografie

*Eu m-am născut într-o dimineață
cu trandalir de sînge înrouat —
se mai oglindește încă lacrima
de nuntă și de naștere, pe chipul
stelei mele.*

*Umbletul meu luminos a-nceput
cu icoana de aur a republicii —
alergau brazii, din pietre, către înalțuri —
irreversibile solii iradiind
sub pleoapele azurului.*

*Am învățat de la brad, de la stejar,
cum să cresc Făt-Frumos, născutul
în anotimp de republica luceferilor —
bărbat frumos de fulger blind,
în ochii vineții ai beznei.*

*Și-aici, pe pămîntul nașterii mele,
iată-mă — rodirea înalțelor iluminări
în cîntecul și-aleasa-nspicare a grîului,
în hora luminii cu păsări
peste riuri și munți.*

Prof. PACHIA ION TATOMIRESCU
(născut în anul 1947),
Școala gen. Tatomirești, jud. Dolj

Implicațiile educative ale mesajului literaturii române

Prin implicațiile ei multiple și complexe, literatura română ocupă un loc de primă importanță în cadrul procesului instructiv-educativ. Valorificate în practica curentă în învățământ, valențele educative ale literaturii române constituie o sursă de maximă eficiență în formarea omului nou în spiritul moralei comuniste. Căci de la cronicari și până în zilele noastre, de la bătrînul Grigore Ureche și pînă la scriitorii de azi, literatura română este, în marea ei majoritate, purtătoarea unor mesaje, unor semnificații, unor „înțelesuri” cu profunde și pozitive ecouri în conștiința poporului nostru, cu adînci influențe în procesul de transformare a conștiinței masei populare.

Descoperirea și formularea mesajului unei opere literare este una din sarcinile fundamentale atît ale criticii literare, cît și ale profesorilor de specialitate în practica profesională. După Jean Cohen, bunăoară, în *Structure du langage poétique*, Flammarion, 1966 *Introduction: objet et méthode*, pag. 35, semnificația ar fi însăși „substanța conținutului”. În general, semnificația literară este considerată ca fiind liantul dintre planul formei și planul fondului, dintre „sufletul și corpul” operei (Hegel), ca avînd o existență obiectivă, latentă, intrinsecă, potențială în structura operei literare, variabilă sub rezerva „decodărilor” ulterioare. Opera literară nu poate fi pe deplin înțeleasă decît după descoperirea și formularea mesajului, „înțelesului” ei fundamental, căci, menționăm, o operă poate avea multiple alte semnificații mărunte, însă, în procesul analizei literare, selecția lor și, în ultimă instanță, asocierea lor trebuie să ducă la descoperirea semnificației majore, globale, a operei. Pentru descoperirea mesajului unei opere literare, este imperios necesar să se meargă la esența ei, la acea „calitate principală” (Sainte-Beuve), „trăsătură caracteristică” („faculté maitresse” — H. Taine), la acea „calitate centrală” (Walter Pater), „geniul” operei (Thibaudet), la „ființa morală a unui scriitor”, la „calitatea fundamentală a operei”, „principiul dominator” (E. Lovinescu). În realitate, la calitatea primordială, originară a operei, la „miez”, „nucleul lăuntric”, „centru germinativ”, cum era definită altădată de critica noastră literară. Căci esența operei literare este o „chintesență”, cum o definea Camil Petrescu și așa cum afirma Eugen Lovinescu, aici „în miezul creației estetice” pulsează „înțelesul intim și elementar ce se ascunde în fiecare operă de artă”. În general, se apreciază că esența și, de aici, mesajul, semnificația nu ar putea fi niciodată complet definită, relevantă, întrucît, așa cum avertiza G. Ibrăileanu, în anul 1926, în *Creație și analiză*, „Cu cît te apropii de punctul cel secret (de semnificație, de mesaj — n.n.), cu atît simți mai mult existența acestui secret și neputința de a-l cuprinde odată”. Peste doi ani, în 1928, în articolul *Despre critica literară*, M. Ralea susținea același lucru: „Un aspect (al operei literare) se chircește ori cade în urmă, altul, selectat de împrejurări, crește și-i ia locul. Dacă opera de artă n-ar cuprinde decît o singură idee, o singură intenție, ea ar muri imediat, adică odată cu dispariția autorului care ar îngropa cu el și concepția sa. Din contră, o creație e cu atît mai viabilă cu cît aduce mai multe subsoluri, mai multe virtualități inconștiente, mai multe voînte secundare, altele decît aceea unică a înfăptuitorului ei și pînă la un punct opuse acesteia. Împingînd lucrurile pînă la aspectul lor paradoxal, am putea spune că o operă trăiește mai ales prin ceea ce n-a voit artistul, prin elementele pe care nu le-a evidențiat.” Afirmațiile de mai sus nu trebuie să ducă la scepticism, la credința că semnificația nu poate fi nicicînd înțeleasă. Este vorba de cu totul altceva. În *Istoria literaturii române*, vol. VI, E. Lovinescu, abordînd aceeași problemă din perspectiva *teoriei mutației valorilor*, vorbind despre Iliada lui Homer, susținea: „Intrînd în jocul

acestor mutații estetice, fiecare operă mare a omenirii se încarcă de sensuri pe care, fără să le fi avut poate, i le acordă generațiile succesive. Intr-un fel a fost înțeleasă, de pildă, Iliada de contemporanii civilizației miceneene și într-o mare varietate de feluri și de sensuri s-a reflectat în conștiința estetică a celor trei mii de ani ce ne despart de ea”. Eugen Lovinescu, ca și ceilalți critici și teoreticieni menționați mai sus, nu neagă, prin aceste afirmații, existența obiectivă, potențială a semnificației, a mesajului în structura operei literare, ci doar susține posibilitatea apariției diferitelor puncte de vedere, diferitelor perspective și „modalități” de „adevare” a spiritului critic la specificul creației literare, expusă mereu investigațiilor din noi și noi unghiuri de vedere, potențial „deschisă” unor noi și noi interpretări.

Pentru descoperirea mesajului, în timpul analizelor literare, prin „descoperirea structurii”, trebuie să se ajungă la semnificația majoră a operei, la mesaj. Analiza nu trebuie să se mărginească numai la descriptivism, deoarece o operă literară nu este numai „artă literară”, ci ea tinde să „spună” ceva, să exprime ceva, trecînd dincolo de limitele structurii operei. Analiza, deci, trebuie să ducă spre planul suprastructurii operei, în planul „înțelesului” operei, al semnificației ei. Acest proces nu are loc în finalul analizei, printr-o „concluzie” mai mult sau mai puțin definitivă, cuprinzătoare, ci pe parcursul întregii analize literare, semnificația să se descopere odată cu descoperirea structurii. Odată cu analiza fiecărei „părți” a operei, prin descifrarea, pas cu pas, a relației stringente dintre semnificativ și semnificat, dintre planul *denotativ* și *conotativ* al limbajului poetic, dintre parte și tot, prin raportarea permanentă a părții la tot, prin „decodarea” funcționalității fiecărui detaliu al operei literare. De aceea, într-o poezie lirică, spre exemplu, descifrarea limbajului poetic ambiguu, descifrarea sensurilor exacte pe care le-a atribuit scriitorul este una din sarcinile majore ale profesorului în procesul analizelor literare cu elevii. Intr-o operă epică, după natura și însușirea ei, caracterizarea personajelor, pătrunderea în problematica operei, a fiecărui capitol, părți, fragment este necesar să se facă cu atenție și discernămint. Căci semnificația este infuză, în totalitatea organică a operei, se poate descoperi, parțial bineînțeles, într-o imagine, într-un epitet, într-o replică. De aici nu înseamnă că profesorul trebuie să se piardă în toate „nimerurile”, ci trebuie să știe să se orienteze spre elementele operei care „spun” mai mult, care afirmă mai pregnant semnificația. Fiind strict contextuală, semnificația se poate și trebuie să fie urmărită de la apariția primelor ei semne și pînă în final numai prin integrare în context. În finalul analizei, semnificația globală să apară, deci, ca o sinteză a tuturor semnificațiilor eminate de limbajul poetic, de imagini, de tablouri, de orientarea personajelor, de problematica operei etc. Odată descoperit mesajul, semnificația operei, se luminează întreaga operă, se împrăștie vîlul tuturor „misterelor” operei, se descifrează „ceea ce a vrut să comunice scriitorul”.

Unii cercetători actuali neagă necesitatea descifrării mesajului operei literare, neagă chiar existența lui obiectivă, oprindu-se doar la „descoperirea structurii”, lipsind astfel „corpul” operei de „sufletul” ei. Să evităm, în practica noastră profesională, asemenea *absurdități*.

Obligația unei analize literare este de a descifra concomitent „corpul” și „sufletul” operei, realizînd prin aceasta educația elevilor, educația estetică și moral-cetățenească, prin resursele pe care le oferă literatura română.

Să nu confundăm, deci, lecția de școală cu o metodă oarecare de cercetare științifică.

Conf. univ. dr. AL. BOJIN

COPIII
CÎNTĂ
REPUBLICA

Iubirea cea mai mare

*Iubirea cea mai mare e dragostea de țară.
E foc născut în ziua cu strălucire clară,
Cînd ochii simt lumino în veci nepieritoare.*

*Crescînd, copilul simte sub picioare
Și leagănu și drumul cel lăru de hotar —
Adîncă potolire, cu împede licoare,
A spiritului slav și vesnic proaspăt har.*

*Bărbatul se ridică și, tare sullestește,
Stăpîn pe sine, tremătînd,
Se luptă pentru vatră și lauri cucerește
Sau moare cu icoana țării-n gînd.*

*Dar dacă vine teatăr la vechiul cîmpii,
Și crește pruncii-n legea din moși-strămoși pîzită,
O, iarăși înflori-va iubirile dintii
În țara noastră mare și iubită.*

SIMONA MARILENA BOLOVAN
clasa a VIII-a C. Școala generală
nr. 104, București

„Sînt România socialistă!”

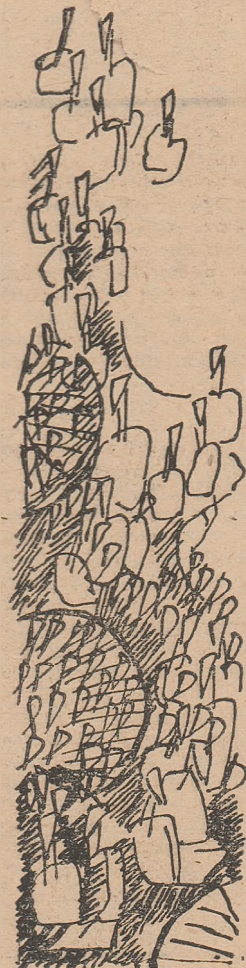
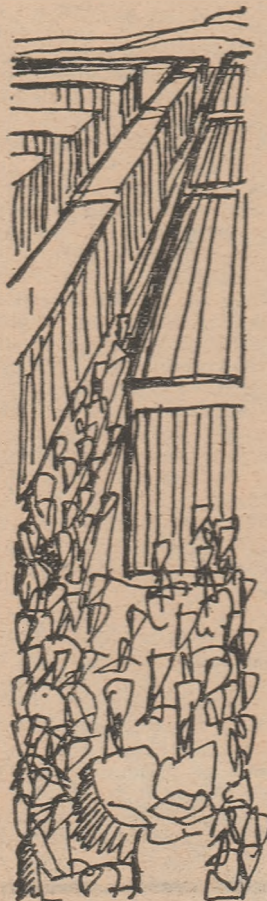
*Am deschis într-o zi
Cartea de istorie —
să vorbesc cu trecutul.
Cu lacrimi de sînge,
mi-a strigat
că nu mă cunoaște.
— Sînt România socialistă! —
i-am răspuns.
Atunci, și-a șters lacrimile roșii,
m-a privit în ochi
și mi-a dăruit:
o sabie,
un bulgăre de pămînt
și o bucată de piine.
Mi-a spus:
— Să le duci mai departe!*

GABRIELA BĂDILA
clasa a VIII-a C. Școala generală
nr. 208, București

Apele țării

*Au trecut peste mine apele țării.
Și și-au lepădat aurul în brațele mele
În cîntec puternic de slavă
Mi-au sădit zbuciumate pe trup, bătălia,
Și toate lacrimile, toate suspinele
Le-am simțit adunîndu-se-n mine,
Cînd au trecut apele.
Trec și azi peste mine apele țării
Și-mi străbat trupul cu soare.*

MARIANA IONESCU
anul III I. Liceul „Zineca Goleșcu”
Pitești

ROMÂNIA, PREZENȚĂ ACTIVĂ LA UNESCO

În mesajul adresat UNESCO, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la înființare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, arată: „Ca țară care desfășoară o vastă operă constructivă, bazată pe marile cuceriri ale științei, tehnicii și culturii, pe tot ce creează mai de preț gândirea și practica umană, România va participa în continuare cu deplin interes la activitatea multilaterală desfășurată de UNESCO, aducându-și și pe această cale contribuția la extinderea colaborării și cooperării internaționale, la efortul colectiv îndreptat spre crearea unei lumi a păcii, în care toate națiunile libere și egale în drepturi să-și poată realiza aspirațiile lor de bunăstare și progres”.

Multitudinea realizărilor și acțiunilor țării noastre în cursul anului 1972 pe linia UNESCO au fost de fapt o transpunere în viață a celor afirmate de conducătorul statului și au semnificația unui salt calitativ și cantitativ ce marchează începutul unei etape superioare a activității sale în această organizație, care succede unui bilanț și așa destul de bogat.

Evenimentul central al anului 1972 l-a constituit, fără îndoială, cea de-a VI-a Conferință regională a Comisiilor naționale europene pentru UNESCO, care s-a desfășurat la București între 3-9 mai a.c.

Având pe ordinea de zi o serie de teme de mare importanță pentru îmbunătățirea cooperării pe planul educației, științei și culturii în Europa, conferința a propus recomandări ce vor contribui în mare măsură la diversificarea colaborării între comisiile naționale europene. Astfel, recomandarea nr. 1 adoptată la conferință „cere directorului general al UNESCO să studieze posibilitățile de participare mai largă a organizațiilor sindicale și cooperatiste internaționale, precum și a altor organi-

zații neguvernamentale internaționale interesate la programele organizației, în special în următoarele domenii: educația permanentă, omul și mediul său, folosirea timpului liber în scopuri educative etc. și recomandă comisiilor naționale să intensifice atragerea, la activitățile lor, a organizațiilor mai sus-amintite”.

Tot în cursul acestui an, au fost organizate la București și alte reuniuni internaționale sub egida UNESCO, cum ar fi: masa rotundă cu tema: „Calculatoarele în învățământ”, colocviul cu tema: „Locul științelor sociale în pregătirea inginerilor și tehnicienilor” ș.a. Cele două reuniuni au dezbătut probleme de mare actualitate ale învățământului mediu și superior, iar la recomandările făcute cu acest prilej și-au adus contribuția experți de prestigiu din multe țări ale lumii.

Unul din evenimentele importante care vine să contribuie la întregirea activității susținute a României pe această linie l-a constituit înființarea, în toamna acestui an, la București, a Centrului european de învățământ superior al UNESCO, care va constitui o importantă bază de studii și documentare în domeniul învățământului universitar și va înlesni intensificarea cooperării între institutele de învățământ superior din Europa.

Contactele profesionale între Secretariatul UNESCO din Paris și factorii de răspundere din țara noastră din domeniile de care se ocupă această organizație, s-au multiplicat în anul 1972 și prin vizitele fructuoase efectuate în România de către unii membri din conducerea UNESCO, dintre care menționăm pe cele efectuate de directorul general, René Maheu, care a participat la ceremonia de inaugurare a Centrului european de învățământ superior al UNESCO și de subdirectorii generali: Fobs și Amadou

Mahtar M'Bow. Acesta din urmă, ocupându-se de problemele educației la UNESCO, a avut importante întrevederi cu personalități din țara noastră, răspunzătoare de desfășurarea procesului educativ.

Un alt gen de activitate, sub egida UNESCO, la care România a fost prezentă în cursul acestui an a fost deschiderea în țara noastră a unor expoziții cu tematică foarte variată. (Expoziția dedicată „Anului internațional al cărții” — București), o expoziție de desene executate de copiii din Cuba etc).

De asemenea, merită a fi menționată și activitatea școlilor românești asociate (la UNESCO), care au organizat simpozioane științifice, expoziții de carte, gale de filme O.N.U și UNESCO, precum și alte acțiuni menite să popularizeze în rândul elevilor aspirațiile și obiectivele UNESCO de educare a tineretului în spiritul păcii și al înțelegerii între popoare.

Cea de-a XVII-a Conferință generală a UNESCO care a avut loc la Paris în perioada 17 octombrie — 21 noiembrie a.c., a marcat, de asemenea, un moment important al activității organizației, la care țara noastră a contribuit prin sprijinirea principalelor acțiuni incluse în planul de activitate UNESCO.

Din multitudinea problemelor care au făcut obiectul lucrărilor conferinței generale, ne vom limita la domeniul educației, care de altfel ocupă un loc prioritar în activitatea organizației. Printre obiectivele actuale ale educației, dezbătute la conferință, semnalăm atât democratizarea, cât și planificarea învățământului, ca două elemente de bază, organice legate între ele. Tot cu acest prilej, s-a remarcat importanța ce se acordă educației permanente la toate nivelurile, subliniindu-se rolul pe care îl au în această privință mijloacele moderne. Toate acestea reclamă ca școala din zilele

noastre să-și adapteze structura, modul de organizare, metodele și conținutul la cerințele actuale. În privința învățământului mediu, se observă tendința spre generalizarea școlii de 10-12 ani, apreciată ca o etapă cu obiective de instruire proprii și bine definite, fără a mai fi considerată ca o formă intermediară spre școala superioară. S-a mai constatat, de asemenea, că în condițiile de astăzi, ale tehnicii contemporane, se acordă o importanță deosebită învățământului tehnic profesional, care a fost mult timp subestimat.

Ceea ce pare că se desprinde cu claritate din majoritatea acțiunilor și obiectivelor propuse de UNESCO este preocuparea accentuată în acest an a tuturor țărilor membre ale UNESCO de a colabora în toate domeniile de activitate ale organizației. În acest sens, Comisiei naționale române pentru UNESCO, împreună cu celelalte instituții și organizații din țara noastră, îi revine sarcina de a milita în direcția unei asemenea colaborări. Pentru anul 1973 România urmează să fie gazda unei prestigioase reuniuni internaționale în domeniul educației: cea de-a II-a conferință a miniștrilor educației din Europa.

Încercând a parafraza cunoscutul motto din preambulul Actului constitutiv al UNESCO, putem spune că dacă neînțelegerea între oameni și popoare a luat naștere în mintea omului, tot în mintea omului poate fi creată și dorința de colaborare și înțelegere între popoare, cheazășie a succesului viitoarelor acțiuni ale UNESCO la care țara noastră își va aduce în continuare contribuția.

MARIANA CEAUȘU
TITEL CANACHE

APRECIERI UNANIME

În anul care s-a scurs, România a primit vizitele unui mare număr de delegații și personalități marcante, reprezentanți ai educației, culturii și artei din diverse țări ale lumii. Spicuum unele din aprecierile citorva dintre aceste personalități despre ceea ce s-a realizat la noi, grație eforturilor colective ale poporului și conducerii înțelepte a partidului.

René Maheu (directorul general al UNESCO) a spus, cu prilejul inaugurării Centrului european al UNESCO pentru învățământ superior la București, următoarele: „Campion al cauzei cooperării europene, pe care se străduiește să o promoveze în toate împrejurările, desfășurând un efort considerabil de reinnoire a învățământului, mai ales a învățământului superior, guvernul român a dovedit un interes foarte viu și cât se poate de activ față de acțiunea care se desfășoară azi. El a concretizat acest interes în mod elocvent punând la dispoziția Centrului, în inima orașului, această agreatabilă clădire, perfect utilată și acordându-i toate facilitățile de or-

din juridic și tehnic, capabile să-i favorizeze activitatea și strălucirea internațională”.

Jean Fourastié (membru al Institutului Franței): „În turneul meu prin România, m-am întâlnit într-o zi cu mai mulți matematicieni români, era și cel mai mare dintre ei, Octav Onicescu. Ne-am întâlnit în multe puncte ale viziunilor noastre. Ne-am înțeles, de exemplu, în ceea ce privește acea mașină informatică particulară care este creierul și roșul învățământului în perfecționarea ei”.

H. Allison (președintele Uniunii Naționale a Sindicatelor Educatorilor din Anglia și Țara Galilor): „Sîntem impresionați de nivelul înalt al învățământului din România, de evidenta fericire și bunăstare care se degajă din întreaga comportare și activitate a elevilor”.

Gerald Grünwald (președintele Conferinței rectorilor din R.F.G.): „Ne-au impresionat seriozitatea și eficiența muncii depuse în universitățile românești, eforturile mari care se fac pentru buna pregătire a tineretului”.

Tadeusz Toczek (vicepreședintele Comitetului de conducere al Uniunii sindicatelor din învățământ din R.P. Polonă): „Am putut să ne confruntăm părerile și să cunoaștem pe viu unele realizări de interes co-

mun, ca, de pildă, dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, în domeniul căruia Liceul energetic din Constanța, vizitat de noi, ni s-a părut o unitate deosebit de reprezentativă, dispunând de cadre de înaltă competență, recrutate dintre cei mai buni ingineri din producție și având ca bază de practică o adevărată uzină. Două trăsături caracteristice ale colectivului didactice pe care le-am cunoscut ne-au impresionat în mod deosebit: în primul rând, profunda angajare obștească a oamenilor școlii în ansamblul acțiunii educative, în al doilea rând, disciplina și responsabilitatea de care dau dovadă elevii”.

Eric D. Tappe: (profesor de limbă și literatură română la Universitatea din Londra): „Eu și mulți dintre compatrioții mei sîntem foarte impresionați de calitatea deosebită, de nivelul înalt la care se vorbește limba engleză, de către cei care au învățat-o aici... Vă spun drept, era o incitare să vezi vivacitatea elevilor de 7 ani (de la Liceul „C. A. Rosetti”), cu limba de predare engleză, n.n.) care încep să învețe englezește, interesul și talentul elevilor ceva mai crescuți, dar nu mai puțin și entuziasmul arătat de corpul didactic”.

Orhan Oguz (ministru al Educației Naționale din Turcia): „Am avut prilejul să cunosc îndeaproape activitatea unor școli și a unor instituții de învățământ din România și am fost impresionat de înaltul nivel al dotării laboratoarelor”. Domnia-

sa a adăugat că vizita i a prilejului cunoștința cu un modern proces instructiv-educativ și existența unei strinse legături între cercetarea fundamentală și cea aplicativă.

Peter Martin (rectorul Universității din Geneva): „Sînt convins că văzînd realizările României, colegii mei vor căpăta, ca și mine, o imagine a dezvoltării statului dumnea noastră, a realizărilor poporului în privința educării tineretului, în general și a posibilităților create pentru instruire în domeniile de activitate preferate”.

E. Ginzberg (profesor la Universitatea Columbia, consilier al Administrației S.U.A. președinte al Comitetului consultativ național pentru forța de muncă): Referindu-se la pregătirea cadrelor din țara noastră, domnia sa a subliniat că apreciază ca deosebit rolul pe care îl joacă sistemul nostru de învățământ: „Sînt impresionat, a spus prof. E. Ginzberg, de eforturile depuse în acest domeniu, precum și de realizările obținute în corelarea pregătirii cadrelor cu nevoile economice”.

Hattim Elmekki (pictor din Tunisia): „Capodopera cea mai importantă a României este România însăși, este poporul său, sensibilitatea, curajul și dirzenia oamenilor, care au reușit să dea străluciri nepieritoare acestor meleaguri binecuvîntate de natură”.

P. ANDRICESCU

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățământului și Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură